БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | № 281 (16.667). | 2 декабрь 1976 йил, пайшанба | Баҳоси 2 тийин.

КАТТА МЕҲНАТ ҒАЛАБАСИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ ХОРАЗМ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИГА
МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ХОРАЗМ ОБЛАСТЬ СОВЕТИГА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Хоразм областининг колхозчилари, совхоз ишчилари, механизаторларини, қишлоқ хўжалиги, сув хўжалиги ва тайёрлов органларининг, партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг ходимларини меҳнатда эришилган катта ғалаба — давлатга шоли сотиш юзасидан оширилган социалистик мажбуриятларини бажарганликлари билан самимий табриклайдилар.

Хоразм областининг шоликорлари КПСС XXV съезди ҳамда Ўзбекистон Компартияси XIX съездининг қарорларини амалга ошира бориб, ўнинчи беш йилликнинг биринчи йилида мўл ҳосил етиштириб, ўрим-йиғимни уюшқоқлик билан ўтказдилар ва давлатга 59 минг тонна шоли сотдилар. Бу эса харид қилиш умумий ҳажмидан анча кўп. Областнинг колхозлари ва совхозлари ҳар гектар ердан ўртача 56 центнердан шоли олдилар.

Гурлан, Хонқа, Боғот районлари харид қилиш умумий ҳажми планини анча ошириб бажардилар. Хонқа районидаги Ал-Хоразмий номли, Боғот районидаги «Боғот», Гурлан районидаги «Гулистон» ва «Янгиобод» совхозлари гектаридан 60 центнер ва ундан ҳам кўпроқ шоли янчиб олдилар. Ал-Хоразмий номли совхоздан Машариф Собиров, «Гулистон» совхозидан Алексей Ким, «Боғот» совхозидан Искандар Сафаев бошчилик қилаётган бригада аъзолари гектаридан 65-75 центнердан шоли олдилар. 500 тонна ва ундан ошириб шоли янчиган комбайнчилар Жаббор Тожиев, Мирон Пак, Камол Шайхбоев, Шомурод Эшниёзов ва бошқа кўпгина кишилар фидокорона меҳнат қилдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Хоразм областининг партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари, барча меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг КПСС Марказий Комитети 1976 йилги октябрь Пленумида сўзлаган нутқида баён этилган кўрсатмаларни бажара бориб, кузги дала ишларини тез орада тугаллайдилар, чорва қишловини яхши ўтказадилар, область қишлоқ хўжалигини интенсивлаш вазифаларининг муваффақиятли бажарилишини таъминлайдилар, деб қатъий ишонадилар.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ.

ЧОРВАЧИЛИКНИ ЮКСАЛТИРИШНИНГ ЖАНГОВАР ПРОГРАММАСИ

Анастасия Чудная. Бугун унинг номини бутун мамлакат билади. Ўзбекистон ССР Чорвачилик илмий-тадқиқот институтининг «Красний водопад» экспериментал базасида сут соғувчи бўлиб ишлаётган бу ажойиб аёл чорвачиликни юксалтириш ва маҳсулот етиштиришни кўпайтириш, таннархини арзонлаштириш ва сифатини ошириш борасида Иттифоқимиз миқёсида ҳам катта меҳнат зафарларига эришиб келмоқда. У ўзига биркитилган 169 сигирдан ҳар куни ўртача икки минг килограммдан зиёдроқ, йилига эса 688 тоннага етказиб сут соғиб олаётир. Чорвачиликни юксалтириш соҳасидаги хизматлари учун Анастасия Ивановна Чудная Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилган. Яқинда эса у умумхалқ мусобақасида эришаётган рекорд кўрсаткичлари учун мамлакатимизнинг бир гуруҳ чорвадорлари қатори 1976 йилги СССР Давлат мукофотига сазовор бўлди.

Коммунистик қурилишнинг муҳим участкаларидан бири бўлган чорвачиликни жадал суръатлар билан ривожлантириш йўлида фидокорлик кўрсатаётган бундай ишлаб чиқариш новаторларини кўплаб санаш мумкин. Эндиликда республикамиз аҳолисининг гўшт, сут, қаймоқ, сариёғ ва бошқа шу каби маҳсулотларга бўлган эҳтиёжини шу ернинг ўзида етиштирилган чорва маҳсулотлари ҳисобига тўла-тўкис қондириш юзасидан КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг қимматли кўрсатмалари муваффақиятли амалга оширилган экан, бунда Анастасия Чудная ва унинг шогирдлари — Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари Мунаввар Исоқова ва Султон Тожибоев, Бухоро область Ғиждувон районидаги «Коммунизм» колхозидан СССР Олий Советининг депутати Муҳтарама Ғаффорова, Конимех районидаги «Конимех» совхозидан КПСС XXV съездининг делегати Давлат Сарибаев каби юзлаб ва минглаб сут соғувчилар, молбоқарлар, чўпонлар ҳамда чорвачилик фермаларининг механизаторлари ва ем-хашак бригадалари деҳқонларининг ҳиссалари беҳиҳоя каттадир. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг IV пленумида ана шулар тўғрисида зўр мамнуният билан гапирилди.

Пленумда таъкидланганидек, КПСС ва Совет ҳукуматининг қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини интенсивлаштириш, унинг барча тармоқларини хўжаликлараро кооперациялаш негизида ихтисослаштириш ва концентрациялашга қаратилган муҳим ташкилий-хўжалик тадбирлари туфайли, алмашлаб экишнинг жорий этилиши асосида ем-хашак базаси мустаҳкамланганлиги, маҳсулот етиштириш саноатлашган негизларда олиб борилаётганлиги натижасида республикамиз чорвачилиги юксалишнинг ойдин йўлига тушиб олди: чорванинг туёқ сони ўсмоқда, маҳсулдорлиги ошмоқда. Шуни айтиш кифояки, ўтган беш йиллик мобайнида республика колхозларида ва давлат хўжаликларида қорамоллар туёғи 19,5 процент ўсди ва 1976 йилнинг 1 январига бир ярим миллионга етди, гўшт етиштириш 1,4 баравар, сут— 1,6 баравар, қоракўл тери — 1,3 баравар, тухум — 2 баравар, пилла ҳосили етиштириш 1,2 баравар ўсди.

Республикамиз чорвачилиги ўнинчи беш йилликда ҳам яхши одим ташлади. Шу йилнинг 10 ойи мобайнида колхоз ва совхозлар гўшт етиштиришни ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 4,2 минг тонна ёки 2,5 процент, сут етиштиришни 25 минг тонна ёки 5 процент, тухумни 20 миллион дона ёки 4 процент кўпайтиришга муваффақ бўлдилар. Шу давр ичида ҳар бир сигирдан ўртача 1770 килограммдан сут соғиб олинди. Бу — ўтган йилдаги кўрсаткичдан 85 килограмм кўп. Давлатга гўшт учун топширилган қорамолларнинг ўртача тирик вазни 360 килограммни ташкил этди.

КПСС XXV съезди қарорларидан, мамлакатимиз халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1976—1980 йилларга мўлжалланган давлат беш йиллик планидан, партия Марказий Комитети октябрь (1976 йил) Пленуми қарорларидан, ўртоқ Л. И. Брежневнинг шу Пленумда сўзлаган нутқида баён этилган муҳим қоидалар ва хулосалардан келиб чиқадиган вазифалар республикамиз чорвадорларининг янада унумлироқ ва самаралироқ ишлашларини тақозо қилади.

Республикамизда бу улкан программанинг муваффақиятли бажарилишини таъминлай оладиган резервлар, моддий ва меҳнат ресурслари мавжуд бўлиб, кейинги йилларда гўшт ва сут йўналишидаги чорвачиликни ривожлантиришнинг кенг имкониятларини ўзида мужассамлаштирган хўжаликлараро кооперациялаш негизида тармоқни концентрациялаш ва ихтисослаштириш борасида катта ишлар амалга оширилди. Республикамиз колхоз ва совхозларида мавжуд қўйларнинг 90 процентидан кўпроғи ҳозир 92 хўжаликка жамланган бўлиб, қоракўлчиликни ихтисослаштириш бўйича ишлар асосан тугалланди.

Чорвачилик фермаларини механизациялаш соҳасида ҳам анча ишлар амалга оширилмоқда. Ўтган беш йиллик мобайнида 278 минг бош қорамол сақланадиган 1883 та, 74 минг чўчқа сақланадиган 88 та, 1,2 миллион парранда сақланадиган 214 та бино механизациялаштирилди. Витаминли ўт талқони тайёрлайдиган жами 93 миллион сўмлик агрегат ва ускуналар, умумий қуввати 115 минг киловаттга тенг келадиган 30 мингга яқин электр двигателлари ўрнатилди.

Ана шу тадбирларнинг амалга оширилиши ва чорвадорларимизнинг фидокорона меҳнати туфайли кам харажат қилиб, кўпроқ маҳсулот етиштиришга эришилаётир. Кейинги икки йил ичида шартли равишда ҳар бош қорамолга ем-хашак сарфлаш 20,5 процент, бир центнер сут етиштиришга — 17,4 процент камайтирилди. Айни пайтда маҳсулот етиштиришга меҳнат сарфи 17 процентдан 31 процентгача камайди.

Афсуски, бу муҳим ва шарафли вазифани адо этишда барча областларнинг, барча районлар ва хўжаликларнинг чорвадорлари баравар ҳисса қўшаётганлари йўқ. Мавжуд резерв ва имкониятлардан тўла-тўкис фойдаланилмаётганлиги сабабли анчагина хўжаликларда чорвачилик ҳамон оқсаб келяпти, гўшт, сут, тухум етиштириш даражаси аҳолининг ана шу маҳсулотларга бўлган талабларининг ўсиш суръатларидан орқада қолмоқда. Бу йил республика бўйича ҳар бир сигирдан соғиб олинадиган сут миқдори 2100 килограммга етказилаётган бир пайтда Бухоро ва Хоразм областларининг хўжаликларида бу кўрсаткич 1685-1530 килограммни ташкил этаётир. Шунингдек, Фориш, Жомбой, Ургут, Каттақўрғон, Нарпай, Чироқчи, Амударё, Кегайли, Чимбой, Тахтакўпир каби районларда эса ҳар бир сигирдан йил бўйи соғиб олинаётган сут миқдори 1600 килограммдан ошмаётир.

Гўшт учун топшириладиган қорамолларни асраш ва боқишни ташкил этишда ҳам жиддий камчиликлар мавжуд. Саноатлашган асосда гўшт етиштиришга ихтисослашган корхоналарга ориқ, қари моллар жўнатилишига йўл қўйилмоқда, улар ҳар доим ҳам етарли миқдорда озуқа билан таъминланмаётир. Гўшт учун кам вазнли молларни топшириш ҳоллари рўй бермоқда. Қорақалпоғистон АССР, Жиззах ва Самарқанд областлари хўжаликларида эса гўшт учун давлатга топширилаётган қорамолларнинг ўртача вазни 294-324 килограммни ташкил этмоқда.

Бу фактлар ва мисоллар шуни кўрсатадики, республикамизнинг баъзи хўжаликларида чорвачилик етарли даражада интенсив равишда юритилмаётир. Шундай хўжаликлар ҳам борки, уларнинг чорва фермаларида яхши тартиб ўрнатилмаган, наслчилик ишлари, зоотехника ва ветеринария хизмати тўғри йўлга қўйилмаган. Маҳаллий партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари чорвачиликнинг аҳволи учун хўжалик раҳбарларига нисбатан талабчанликни оширмаётирлар, уларнинг бу муҳим тармоққа эскичасига раҳбарлик қилишлари билан муросасозлик қилмоқдалар. Улар чорвачиликни ривожлантириш, маҳсулот етиштиришни ва унинг сифатини оширишга ёрдам берадиган ҳатто хўжаликнинг ўзида юз берган бирор янгиликнинг дарҳол қўллаб-қувватланишига, унинг бутун хўжалик бўйича ёйилишига эришиш йўлида қатъиятлик кўрсатмаяптилар, план ва мажбуриятларнинг сўзсиз бажарилишини таъминлаш йўлида ўзларига дахлдор бўлган барча чораларни кўрмаяптилар.

Шу кеча-кундузда чорвадорларимиз жиддий синов олдида турибдилар. Қиш-қировли кунлар бошланяпти. Молларни қишдан тўқ ва семиз олиб чиқиш, қиш ойларида ҳам худди ёздагидек мўл чорва маҳсулоти етиштириш чорвачиликни ривожлантириш учун курашнинг ҳал қилувчи омилларидан бири эканлигини яхши тушунган чўпончўлиқлар бу синовдан муваффақиятли ўтишларига шубҳа қилмаса ҳам бўлади. Афсуски, бу соҳада ҳам бутун иш кўнгилдагидек эмас. Бухоро областининг қоракўлчилик районларида, жумладан, Томди ва Конимех районларининг хўжаликларида қишлов тайёргарликсиз бошланди. Оқибатда ёзда ва кузда яхшилаб боқилмаган совлиқлар тобора ориқлаб кетмоқда, уларнинг майллга келиши қийинлашмоқда. Чорвачилик фермаларида, айниқса аҳвол юқоридагидек ачинарли бўлган жойларда мавжуд ем-хашакни молларга талқон ва донадор қилиб бериш йўли билан унинг рационал фойдаланилишига эришиш зарур.

Чорвачиликнинг йилқичилик, чўчқачилик, қуёнчилик ва паррандачилик каби соҳаларини юксалтириш юзасидан белгиланган планлар ва топшириқларнинг бажарилиши қатъий назорат қилиб борилиши керак. Балиқ етиштиришни кўпайтириш имкониятларидан тўлароқ фойдаланишимиз лозим. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми жойлардаги партия, совет ва хўжалик органларидан республика партия ва ҳукуматининг ана шу тармоқларни ривожлантириш юзасидан белгилаб берган чора ва тадбирларининг бекаму-кўст бажарилишини талаб қилди.

Республикамиз чорвачилигининг бундан буён янада жадал суръатлар билан ривожланишига, маҳсулдорлигининг оширилишига, маҳсулот таннархининг камайтирилиши ва сифатининг яхшиланишига эришиш учун чорва молларни бўрдоқига қўйиш бўйича ихтисослаштириш ишларини жадаллаштириш ва бундай хўжаликлар ҳамда хўжаликлараро бирлашмаларни тузиш, уларда урчитиш учун қолдирилган бузоқларни боқишга ўтиш, ем-хашак етиштирадиган ва тайёрлайдиган ихтисослашган хўжаликларни ташкил этиш ҳамда чорвачиликни ва ем-хашак тайёрлаш ишини саноатлашган негизга кўчиришни яқин пайтлар ичида тугаллаш керак.

Партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, қишлоқ хўжалик органлари КПСС XXV съезди томонидан чорвачиликни юксалтириш юзасидан қўйилган топшириқларни муваффақиятли бажариш йўлида меҳнаткашларнинг ташаббускорлигини ва ижодий активлигини оширишлари, улар ўртасида социалистик мусобақанинг кенг авж олдирилишига эришишлари лозим. Чорвачилик фермаларида меҳнат унумдорлигининг кескин оширилиши, моддий ва меҳнат ресурсларидан самарали фойдаланиш негизида маҳсулот ишлаб чиқаришнинг кўпайтирилиши, сифатининг оширилиши ва таннархининг камайтирилиши учун кураш, чорвадорларни ҳалол ва намунали меҳнати учун моддий ва маънавий жиҳатдан рағбатлантириб туриш, уларнинг иззат-ҳурматини ўрнига қўйиб, илғорлар тажрибасини мунтазам равишда умумлаштириб ва кенг оммалаштириб бориш қишлоқ партия ташкилотлари бутун ташкилотчилик ва сиёсий-тарбиявий ишининг асосий йўналиши бўлмоғи керак.

Суратда: КПСС XXV съезди номли Наманган аврли газламалар комбинатининг илғор ишчиси Хайрихон Қўчқорова. У корхонада авж олиб кетган социалистик мусобақада олдинда бориб, смена топшириқларини 120-130 процент бажармоқда. Ишлаб чиқариш илғорларининг ана шундай ғайрат-шижоати натижасида корхона коллективи маҳсулот реализация қилиш йиллик планини муддатидан илгари адо этди. Корхона меҳнаткашлари йил охиригача камида 6,5 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилиш учун курашмоқдалар.

Ҳ. Ҳайдаров фотоси. (ЎзТАГ).

ПЕРУ ЖАМИЯТИ Л. И. БРЕЖНЕВНИ ОЛТИН МЕДАЛЬ БИЛАН ТАҚДИРЛАДИ

ЛИМА, 30 ноябрь. (ТАСС). КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев Перу — Совет маданий алоқа уюшмасининг эсдалик олтин медали билан тақдирланди.

Шу муносабат билан Лимада пойтахт меҳнаткашлари ва жамоат ташкилотлари вакилларининг тантанали йиғилиши ўтказилди. Перу Компартиясининг раҳбарлари, социалистик мамлакатлар элчихоналарининг вакиллари ҳозир бўлдилар.

Ўртоқ Леонид Ильич Брежнев, — деди уюшма раиси А. Кабальеро Мендес, — улуғ Ленин ишининг муносиб давомчисидир, совет коммунистлари партиясининг, Совет давлатининг атоқли раҳбаридир.

Перу — Совет маданий алоқа уюшмасининг камтарин мукофоти — оддий кишиларнинг халқлар тинчлиги ва бахт-саодати учун курашчи бўлган Л. И. Брежневга нисбатан чуқур ҳурмат билан қараётганликларининг яна бир далилидир, — деб таъкидлади у.

Л. И. БРЕЖНЕВ АҚШ МОЛИЯ МИНИСТРИ У. САЙМОННИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев Америка — Совет савдо-иқтисодий кенгашининг навбатдаги мажлисида қатнашиш учун Москвага келган АҚШ молия министри У. Саймонни 30 ноябрь куни Кремлда қабул қилди.

Бўлиб ўтган суҳбат давомида Совет Иттифоқи билан Америка Қўшма Штатлари ўртасида савдо-иқтисодий алоқалар соҳасидаги ишларнинг аҳволи масаласи, шунингдек Совет — Америка муносабатларининг бошқа жиҳатлари устида гаплашиб олинди.

Л. И. Брежнев Совет Иттифоқининг СССР билан АҚШ ўртасидаги муносабатларни ижобий йўлдан, тинч ва барқарор асосда иккала томонни қизиқтирувчи ҳамма соҳаларда ривожлантириб боришга қаратилган йўли изчил эканлигини таъкидлади.

Шу муносабат билан иккала мамлакат ўртасидаги савдо-иқтисодий алоқаларга томонларнинг тўла тенг ҳуқуқлиги шароитида лозим даражадаги кўлам ва пишиқ-пухталик бахш этиш муҳимлиги қайд қилинди. Бу алоқаларни шу тарзда ривожлантириш учун объектив имкониятлар бор.

У. Саймон АҚШ ҳукуматининг Совет Иттифоқи билан ўзаро манфаатли ҳамкорликни ривожлантириш истагини изҳор этди ва АҚШ савдо-саноат доиралари ҳамкорликни шундай ривожлантиришга амалий қизиқиш билан қараётганликларини уқтириб ўтди.

Суҳбат дўстона, ишчанлик вазиятида ўтди.

Суҳбатда: СССР ташқи савдо министри Н. С. Патоличев, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. М. Александров; АҚШ Президентининг иқтисодий масалалар билан шуғулланувчи маслаҳатчиси У. Сидмэн, АҚШ молия министрининг ўринбосари Ж. Паркер, АҚШнинг СССРдаги мувaққат ишлар вакили Ж. Ф. Мэтлок катнашдилар.

(ТАСС).

ДЎСТОНА ВАЗИЯТДА

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев Америка — Совет савдо иқтисодий кенгашининг тўртинчи мажлиси Москвада ўтказилиши муносабати билан 30 ноябрда Кремлда зиёфат берди.

Зиёфатда:

Совет томонидан — кенгашнинг фахрий директори, ташқи савдо министри Н. С. Патоличев, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. М. Александров. Совет томонидан кенгаш правлениеси раиси, СССР давлат банки правлениесининг раиси В. С. Алхимов, ташқи савдо министрининг биринчи ўринбосарлари М. Р. Кузьмин, И. Ф. Семичастнов. Совет томонидан кенгаш директорлари, бошқа расмий кишилар;

Америка томонидан — кенгашнинг фахрий директори, АҚШ молия министри У. Саймон, АҚШ президентининг иқтисодий масалалар бўйича маслаҳатчиси У. Сидмэн. Америка томонидан кенгаш правлениесининг раиси, «Пепсико инк» компаниясининг президенти Д. Кендалл. Америка—Совет савдо-иқтисодий кенгаши правлениесининг президенти Г. Скотт, АҚШнинг СССРдаги мувaққат ишлар вакили Ж. Ф. Мэтлок, Америка томонидан кенгаш директорлари, бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

Зиёфатда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев нутқ сўзлади.

Л. И. БРЕЖНЕВ нутқи

Муҳтарам америкалик меҳмонлар!

Ўртоқлар!

Қўшма Штатлар ва Совет Иттифоқи ҳукуматларининг вакиллари ва савдо-саноат доираларининг мўътабар анжумани — Америка — Совет савдо-иқтисодий кенгашининг навбатдаги мажлиси қатнашчиларини табриклашга рухсат этгайсиз.

Меҳмонлар орасида яхши танишларим — АҚШ молия министри, кенгашнинг фахрий директори Саймон жанобларини. Америка томонидан кенгашнинг ҳамраиси Кендалл жанобларини ва кенгаш президенти Скотт жанобларини кўриб хурсанд бўлдим. Буларнинг ҳаммаси мамлакатларимиз ўртасида иқтисодий ҳамкорликни ривожлантиришга анча-мунча куч-ғайрат сарфлаган кишилар.

Муҳтарам кенгаш аъзолари, сиз билан бундан икки йил аввал шу ерда, Кремлда учрашган эдик. 1973 йили Вашингтонда Америка савдо-сотиқ доираларининг таниқли вакиллари билан ўтказилган яхши суҳбатлар каби ана шу учрашув ҳам менинг хотирамдадир.

Бундай мулоқотларни биринчи навбатда сиёсий нуқтаи назардан муҳим деб айтиш лозим. Чунки, давлатлар ўртасида, халқлар ўртасида тинч ҳамкорликни йўлга қўйишда савдо-саноат доираларининг роли катта эканлигини яхши биламан. Президент Форднинг бугун менга топширилган мактубида ҳам худди шундай нуқтаи назар ифода этилган.

Кейинги йилларда Совет— Америка муносабатларини умуман нормаллаштириш жараёнида савдо-иқтисодий муносабатларга ҳам тегишли эътибор берилди. Сизга маълумки, мамлакатларимиз ўртасида савдо-иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорликни ривожлантириш тўғрисида ҳукуматлараро бир қанча муҳим битимлар тузилган. Умуман олганда дурустгина ташкилий замин яратилди. Мамлакатларимиз ўртасида шу заминга суяниб ҳар икки томонга наф келтирувчи хилма-хил алоқалар кенгайиб бораверди.

1974 йилда СССР билан АҚШ ўртасидаги товар обороти бир миллиард долларга яқинлашганлигини айтиб ўтган бўлсак, 1975 йилга келиб икки миллиард долларни ташкил этди. Бу йил эса икки ярим миллиард доллардан ошадиган кўринади. Американинг бир қанча фирмалари билан, жумладан яқин йиллар ичида бизга қарийб бир миллиард сўмлик ҳар хил машина-ускуна етказиб бериш тўғрисида бир қанча салмоқли битимлар тузилди.

Америка томони нормал шарт-шароитлар яратиб берган тақдирда келаси йиллардаги истиқболлар ҳам чакки бўлмайди. Умуман биз шу беш йилликда, яъни 1980 йилгача ривожланган капиталистик мамлакатлар билан савдо-сотиқни 30 процентдан зиёд кўпайтирмоқчимиз. Ташкилотларимизнинг фикрича, АҚШ билан фақатгина саноат маҳсулотлари, шу жумладан хом ашё билан савдо-сотиғимиз ҳажми кам деганда 10 миллиард долларга бориши мумкин эди. Сиз билан индустриянинг кўпгина соҳаларида: автомобиль, нефть-газ, химия, целлюлоза-қоғоз, станоксозлик, электротехника, рангли металлургия, кемасозлик саноатида ва бошқа соҳаларда иқтисодий, техникавий ва саноат ҳамкорлигини кенгайтиришга, шу жумладан кенг миқёсда компенсацион битимлар тузишга тайёр бўлур эдик.

(Давоми иккинчи бетда).

ТОЖИКИСТОН ПАХТАКОРЛАРИНИНГ ҒАЛАБАСИ

Тожикистон қишлоқ хўжалик меҳнатчилари меҳнатда шонли ғалабани қўлга киритдилар. Тайёрлов пунктлари республика колхоз ва совхозларидан 340 минг тонна «оқ олтин» қабул қилиб олди. Бу — белгиланган харид қилиш умумий ҳажмидан кўпдир. Шундан 240 минг тоннадан ортиғи ингичка толали қимматбаҳо пахтадир.

ШУДГОР ҚАНДАЙ БОРЯПТИ?

Республика областларида кузги шудгорлашнинг бориши тўғрисида шу йил 1 декабрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — ҳайдалган майдон (минг гектар ҳисобида); учинчи устун — планнинг бажарилиш проценти.

Тошкент	224,2	91,2
Андижон	135,8	70,4
Хоразм	12,0	60,1
Жиззах	89,8	57,2
Наманган	78,4	53,4
ҚҚАССР	32,0	45,8
Самарқанд	88,8	40,7
Сирдарё	58,9	33,4
Фарғона	47,5	32,1
Бухоро	41,9	21,2
Қашқадарё	30,8	14,9
Сурхондарё	16,5	10,8
Республика бўйича:	856,6	44,3

ҲУҚУҚ - ТАРТИБОТНИ МУСТАҲКАМЛАШ МАНФААТЛАРИНИ КЎЗЛАБ

1 декабрь куни Тошкентда ички ишлар органлари раҳбар ходимларининг Бутуниттифоқ кенгаш-семинари очилди. Кенгаш қатнашчилари ҳуқуқ-тартиботни бузишнинг олдини олиш ва таг-томири билан тугатиш соҳасидаги ишни янада такомиллаштириш вазифаларини муҳокама қилмоқдалар.

Ўзбекистон ССР ички ишлар министри, ички хизмат генерал-лейтенанти Ҳ. Ҳ. Яҳёев кенгаш иштирокчилари ҳузурида нутқ сўзлади.

СССР Ички ишлар министрлиги бош бошқармасининг бошлиғи ички хизмат генерал-майори Г. С. Никитин ички ишлар органлари ишининг аҳволи ва бу органларнинг КПСС XXV съезди қарорларини бажариш соҳасидаги вазифалари тўғрисида доклад қилди.

Кенгаш-семинар ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари Л. И. Греков, СССР ички ишлар министрининг биринчи ўринбосари, ички хизмат генерал-майори В. С. Папутин, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари М. Т. Турсунов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Давлат хавфсизлиги комитетининг раиси Э. Б. Нордман ва республика маъмурий органларининг бошқа раҳбар ходимлари иштирок этмоқдалар. (ЎзТАГ).

МИЛЛИЙ БАЙРАМ МУНОСАБАТИ БИЛАН

Миллий байрам — Лаос Халқ Демократик Республикаси эълон қилинган куннинг бир йиллиги муносабати билан Л. Брежнев, Н. Подгорний, А. Косигин ўртоқлар Лаос Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Лаос Халқ Демократик Республикаси Бош министри ўртоқ Кейсон Фомвихангa, Лаос Халқ Демократик Республикасининг Президенти, ЛХДР Олий халқ мажлисининг Раиси ўртоқ Суфанувонгга табрик телеграммаси йўлладилар.

Телеграммада бундай дейилади:

ЛХДРнинг ташкил этилиши мамлакатнинг кўп асрлик тарихида жуда муҳим бурилиш босқичи, Лаос халқининг империалистик агрессияга ва маҳаллий реакцияга қарши, озодлик, мустақиллик ва ватаннинг бирлиги учун олиб борган қаҳрамонона курашининг муносиб якуни бўлди. Лаос халқи социализм йўлини очган шу буюк ғалабага ўзининг марксчи-ленинчи авангарди — Халқ революцион партияси раҳбарлигида, Ҳинди-Хитойдаги бошқа халқлар билан жанговар бирликда, қардош социализм мамлакатлари ва бутун дунё тараққийпарвар кучларининг интернационал бирлиги ҳамда амалий ёрдами ва мададига таяниб эришди.

Эндиликда ЛХРП теварагига маҳкам жипслашган Лаос халқи чуқур социал-иқтисодий ўзгартишлар программасини амалга ошириш учун фидокорона меҳнат қилмоқда, социалистик жамият асосларини яратмоқда, узоқ давом этган уруш ва мустамлака ўтмишининг оғир оқибатларини тугатмоқда, халқаро ва ички реакциянинг кирдикорларига кескин зарба бермоқда.

Совет кишилари шунга аминдирларки, порлоқ истиқболлардан илҳом олган меҳнатсевар Лаос халқи ўзининг бутун куч ва ғайратини тинч бунёдкорликка бағишлаб, ўзининг бахтли келажагини қуришда янги ғалабаларга эришади.

Лаос Халқ Демократик Республикасининг халқаро майдондаги обрў-эътибори ўсмоқда, у Осиё ва бутун дунё мамлакатлари ўртасида тинчлик, мустақиллик ва ҳамкорлик муносабатларини ривожлантириш учун ҳаракат қилмоқда, дейилади сўнгра телеграммада. Эндиликда ЛХДР жануби-шарқий Осиёда тинчлик, миллий озодлик ва социал тараққиёт учун курашнинг олдинги марраларида турибди.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, совет халқи Лаос Халқ революцион партияси билан, ЛХДР билан қардошларча дўстлик, бирдамлик ва ҳар томонлама ҳамкорлик муносабатларини Совет — Лаос халқлари манфаатлари йўлида, марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализмининг принципларига асосланувчи социалистик мамлакатлар ҳамдўстлигининг бирлиги ва жипслигини мустаҳкамлаш йўлида ҳар томонлама кучайтиравеpишга азми-қарор берганлар. (ТАСС).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДАН

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети КПСС Марказий ревизия комиссиясининг аъзоси, СССР Олий Советининг депутати, Арманистон ССР Министрлар Советининг Раиси Григорий Агафонович **Арзуманян** оғир касалликдан кейин 1976 йил 28 ноябрда вафот этганлигини чуқур қайғу билан маълум қиладилар.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ.

ДЎСТОНА ВАЗИЯТДА

(Боши биринчи бетда).

Лекин бу нарса асосий масала ҳал этилганида, яъни АҚШда савдо-сотиқ ва кредит бериш масалаларида Совет Иттифоқини камситишга барҳам берилганидагина рўёбга чиқиши мумкин албатта. АҚШ ҳукуматининг шу жиҳатдан 1972 йилдаёқ берган ваъдаси ҳозирга қадар бажарилмай келяпти. Бу аҳвол сиз билан олиб борадиган савдо-сотиғимиз ва умуман иқтисодий муносабатларимизни ривожлантиришга жиддий ҳалақит берди, албатта.

Муҳтарам жаноблар, бир нарсани назарда тутишингизни сўрайман: биз Совет Иттифоқига нисбатан бирон-бир имтиёз, бирон-бир саховат тўғрисидаги масалани ҳеч бир ўртага қўяётганимиз йўқ. Биз АҚШ кўпчилик бошқа давлатлар билан қай тахлитда савдо-сотиқ олиб бораётган бўлса биз билан ҳам ўшандай ҳуқуқий негизларда савдо-сотиқ олиб боришинигина истаймиз, холос, яъни сизнинг мамлакатингизга нисбатан камситишга йўл қўймаётганлигимиз сингари бизга нисбатан ҳам шундай қилинишини истаймиз.

Башарти, ҳозирги аҳвол сақланиб қолинадиган бўлса Совет—Америка савдо-сотиғи учун бу нарса ҳеч бир яхшилик келтирмайди. Сиз савдо-саноат доиралари билан очиқ-ойдин гаплашиб қўяқолай. Ҳозирча умумий якунлар яхши бўлиб кўринаётганлигига қарамай ҳозирги шароитларда АҚШ билан олиб бораётган иқтисодий алоқаларимиз ҳажми аслини олганда камайиб боряпти. Кўпчилик битимларда биз ўзимиз билан нормал, тенг ҳуқуқли асосда иш олиб борувчи шерикларимизга кўпроқ ён босяпмиз. Камситиш молларимизнинг АҚШда сотилишини ҳам қийинлаштиради, савдо-сотиқдаги мувозанатсизликни оширади, бизнинг Америка бозорига бўлган қизиқишимизни пасайтиради.

Хуллас, баъзи ҳисоб-китобларга кўра, Америка фирмалари кейинги икки йилнинг ўзидагина бизнинг мамлакатимиздан бериладиган жами бир ярим миллиарддан икки миллиард долларгача буюртмалардан маҳрум бўлдилар. Бу пулнинг кўп ёки озлигини ўзингиз яхши биласиз, лекин бунақанги пул ерда ётмайди.

Сиз билан ҳозир кўп даражада эски муносабатлар таъсирида яшаб келяпмиз. Масалан, химия комплекси, КамАЗ, темир-руда концентрат заводи ва бошқа бир қанча объектлардаги машина-ускуналарнинг қарийб ҳаммаси АҚШ камситувчи савдо-сотиқ қонунини жорий этгунига қадар имзоланган шартномалар бўйича юборилди.

Хуллас, нонормал аҳволни Америка томони тузатиши керак. Биз турли соҳалар бўйича иқтисодий алоқаларни бундан буён ривожлантириб боришга, хоҳ катта, хоҳ ўртача фирмалар билан савдо-сотиқ олиб боришга тайёрмиз, лекин бундай алоқа ва савдо-сотиқ тўла ҳуқуқлилик ва ўзаро манфаат асосида бўлиши керак. Лекин биз олиб бориладиган савдо-сотиқни аллақандай сиёсий шартларга боғлиқ қилиб қўйиш йўлидаги ҳар қандай уринишларни қатъиян рад этамиз, ички ишларимизга ҳар қандай аралашув бўлишига йўл қўймаймиз. Буни сира эсдан чиқармаслик лозим.

Иқтисодий алоқалардаги камситиш бизнинг сиёсатимизга бирон-бир йўсинда таъсир кўрсатади ёки халқ хўжалигимизнинг тараққиётини тўхтатади, деб ўйлайдиганлар катта хато қиладилар. Совет Иттифоқи бундай ишларда ўзини Ғарбдаги ажнабий шерикларининг муруввватига ҳеч қачон боғлиқ қилиб қўйган эмас. Биз ўнинчи беш йилликда саноат ва қишлоқ хўжалиги борасида белгилаган улкан топшириқларни муваффақиятли бажаряпмиз. Биз ана шу топшириқларни албатта бажарамиз. Миллион-миллион совет кишиларининг шижоатли ва ижодий меҳнати бунга гаровдир. Қардош социализм мамлакатлари билан қалин ҳамкорлигимиз жуда яхши ривожланиб бормоқда. Савдо-сотиқда ҳам амалда тенг ҳуқуқлилик принципларига, Хельсинки руҳига амал қилаётган кўпгина капиталистик мамлакатлар билан ҳам иқтисодий алоқаларимиз чакки эмас.

СССР билан АҚШ ўртасида нормал савдо-сотиқ шароитлари яратилганида унинг ривожланиш истиқболлари ёмон бўлмас эди. Савдо-сотиқ ҳажми илгари белгилангандан бемалол анча кўп оширилиши мумкин.

Буларнинг ҳаммаси иқтисодий алоқалар тўғрисида гапирганимизда давлатлар ўртасидаги сиёсий муносабатларнинг умумий аҳволини назарда тутмаслик мумкин эмаслигини таъкидлайди. Шу жиҳатдан олганда ҳам Америка Қўшма Штатлари билан муносабатларда тутаётган йўлимиз мутлақо равшан ва изчилдир. Бу йўл партия ва давлатимиз олиб бораётган тинчликсевар ташқи сиёсатнинг асосий принциплари билан боғланган. АҚШга нисбатан сиёсатимиз шунчаки муваққат эмас, бу сиёсат бир неча ойни эмас, балки бир неча йиллар ва неча ўн йилларни назарда тутади. Биз СССР билан АҚШ ўртасида халқларимиз манфаатларини ва ялпи тинчликни кўзлайдиган, бирон-бир учинчи мамлакатга зарар келтирмайдиган ҳақиқий барқарор тинчлик муносабатлари вужудга келишини истаймиз. КПССнинг XXV съезди АҚШ билан ўзаро манфаатли яхши муносабатларни ривожлантириб боришга тайёр эканлигимизни яна бир бор очиқ-ойдин таъкидлади.

Бугунги кунда шу гапни яна эслатиб қўйиш ортиқчалик қилмайди. Чунки кейинги вақтларда, айниқса яқинда ўтказилган сайлов кампанияси муносабати билан АҚШда Америка—Совет муносабатларини яхшилаш вазифасига тўғридан-тўғри зид тенденциялар пайдо бўлиб қолди. «Совуқ уруш» даврида бўлгани каби яна СССРга нисбатан «қаттиқ қўл» бўлиш, «зўравонлик позициясида туриб» иш кўришга чақириқлар эшитила бошланди. Гўё Совет Иттифоқи аллақандай уруш хавфини соляпти, гўё бизнинг мамлакатимиз қуролланиш пойгаси давом эттирилишидан манфаатдор, деган гапларни баъзи кимсалар сурбетлик билан такрорламоқдалар. Ҳатто Совет Иттифоқи Америкага «биринчи бўлиб ядро зарбаси беришга тайёргарлик кўряпти» деб қўрқитаётган кишилар ҳам бор. Бундай сафсаталар кимга ва нимага керак бўлиб қолганлигини билмайману, лекин шунақанги сафсаталар бўлиб турибди.

Бундай уйдирмаларнинг бебурдлиги ҳаммага равшан бўлиши керак эди. Бунга ўхшаш уйдирмалар Совет Иттифоқининг ядро уруши хавф-хатарини камайтириш, пировард оқибатда эса унга тамомила барҳам беришга, қуролланиш пойгасини тўхтатишга, давлатлар ўртасида тинч ҳамкорликни ривожлантиришга қаратилган бутун сиёсатига зиддир.

Совет Иттифоқининг қуролланиш пойгасини жиловлашга, қуролсизланишга қаратилган конкрет, қатъий таклифлари бутун дунёга маълум. Бу ерда ҳеч бўлмаганда ялпи қирғин қуролларининг янги турлари ва системаларини яратишни тақиқлаш, ядро қуроли синовларини ёппасига тамомила тўхтатиш тўғрисидаги таклифларни, халқаро муносабатларда куч ишлатишдан воз кечиш тўғрисида жаҳон шартномаси тузиш ҳақидаги таклифни эслатиб ўтаман. Биз қўяётган таклифларимизни иш билан мустаҳкамлаш мақсадида яқинда ўзимизнинг ҳарбий бюджетимизни яна қисқартирдик.

Совет—Америка мулоқоти тўғрисида гапирадиган бўлсак, биз Қўшма Штатларга ҳар икки томон ҳам, масалан, сизнинг «Трайдент» типидаги янги хил атом сув ости кемаларингизни ҳамда сизнинг «Б-1» типидаги янги хил оғир бомбардимончи самолётларингизни, Совет Иттифоқида шу хил типлардаги сув ости кемалари ва бомбардимончи самолётлар яратишдан воз кечишни таклиф қилдик. Биз ядро қуроли бўлган кемаларни Ўрта денгиздан иккала томон ҳам олиб чиқиб кетсин, деб талаб қилдик. Шу таклифларнинг ҳаммаси ҳозирда ҳам ўз кучида турибди.

Яқинда Совет Иттифоқида Варшава Шартномасида қатнашувчи иттифоқдошларимизнинг Хельсинкида ўтказилган бултурги кенгашининг ҳамма қатнашчиларига, шу жумладан Қўшма Штатларга мурожаат этиб бир-бирларига қарши биринчи бўлиб ядро қуролини ишлатмаслик тўғрисида шартнома тузишга таклиф қилганлиги тинчликсевар сиёсатимизнинг янги бир далилидир. Биз шу таклифга жавоб кутяпмиз ва бу жавоб ижобий бўлади деган умиддамиз.

Хуллас, Совет Иттифоқининг АҚШга нисбатан аллақандай мудҳиш планлари бор, деган сафсаталар бошдан-оёқ уйдирмадир. Уйдирма бўлганида ҳам қасддан чиқарилган уйдирмадир, деб ўйлаймиз. Чунки ҳарбий бюджетларнинг тобора тўхтовсиз ошириб борилиши, қурол-яроғларнинг кўпайтирилиши шундай уйдирмалар паноҳида бўляпти. Бу эса хатарлидир. АҚШда СССРнинг ниятлари тўғрисидаги уйдирмалар атрофида шов-шув кўтариб, «биринчи бўлиб зарба бериш» режаларини калласида ғовлатиб юрган ва лекин унинг оқибатлари ҳақида ўйламаётган кимсалар бўлиши ҳам эҳтимолдан холи эмас. Совет Иттифоқига келганда шуни айтиш керакки, у умуман ядро уруши каби шу хилдаги ҳамма хил шундай авантюристик концепцияларнинг ашаддий душмани бўлиб келди ва шундай бўлиб қолаверади, деб қатъият билан такрорлашни истайман. Биз АҚШ билан ядро урушининг олдини олиш тўғрисида тузилган битимга содиқ бўлиб қолаверамиз ва Америка томони ҳам шу битим юзасидан зиммасига олган мажбуриятларини бажаради, деган фикрдамиз.

Иккала мамлакатимиз ядро уруши хавфини камайтириш учун биргалашиб қилган ишларга биз юксак баҳо берамиз. Американинг янги маъмурияти ҳам шу тахлитда иш кўриш ниятида бўлса, у билан ҳам мана шу ҳамкорлик йўлидан бораверишга тайёрмиз. Совет Иттифоқи стратегик ҳужум қуролларини чеклаш тўғрисида Владивостокда аллақачон келишиб олинган битим асосида янги битим тузиш борасидаги куч-ғайратлар активлаштирилмоғи лозим, деб ҳисоблайди. Вашингтон қарийб бир йилдан бери «яхлатиб қўйган» шу муҳим масалани ҳал этиш пайти етгандир, деб ўйлаймиз. Совет Иттифоқи планета бўйлаб ядро қуроли ёйилиб боришига самарали тарзда йўл қўймаслик борасида қўйилиши мумкин бўлган янги қадамларни, шунингдек ядро уруши хавф-хатарини камайтириш борасида кўриладиган бошқа чораларни муҳокама қилишга тайёр.

Ҳурматли меҳмонлар! Иқтисодий алоқалар сиёсий вазиятга боғлиқ бўладиган бўлса бундай алоқаларнинг ривожланиши сиёсий иқлимнинг соғломланишига ва барқарор бўлишига яхши ёрдам беради. Савдо-саноат доиралари бу борада фақат ўз фирмалари учунгина эмас, балки умуман ўз халқлари учун, инсониятнинг тинчлиги ва фаровонлиги учун ҳам кўп иш қилишлари мумкин. Шу гапларни эслатиб, Америка—Совет савдо-иқтисодий кенгашига сидқидилдан янги-янги муваффақиятлар тилайман. СССРда биз кенгашнинг конструктив фаолиятини ғоятда қадрлаймиз.

— Совет Иттифоқи билан Америка Қўшма Штатлари ўртасида яхши муносабатлар учун!

— Ер юзида мустаҳкам тинчлик учун!

— Бу ерда ҳозир бўлган кишиларнинг сиҳат-саломатлиги ва муваффақиятлари учун қадаҳ кўтаришингизни таклиф қиламан.

* * *

АҚШ молия министри У. Саймон жавоб нутқи сўзлади.

У. САЙМОН нутқи

Бош секретарь жаноблари!

Бугун бу ерда айтган гапларингиз учун Сизга катта раҳмат. Бу ерга келиб, Сиз билан учрашиш менинг учун дарҳақиқат катта бир шарафдир. Мен президент Форддан энг яхши самимий истаклар келтирдим. Президент Форд Сиз билан ўрнатган ўзаро муносабатларини ғоят юксак қадрлайди.

Эски ва менинг учун қадрдон дўстлар билан, мен сингари иккала мамлакатимиз ўртасида савдо-иқтисодий муносабатларни мустаҳкамлашнинг қатъий тарафдорлари бўлмиш дўстлар билан яна бир бор учрашаётганлигимдан ғоят мамнунман.

Иқтисодий ҳамкорлик билан тинчликни мустаҳкамлаш бир-бирига боғлиқлигига ишонамиз ва шундай деб ҳисоблаймиз. Шунинг учун биз иқтисодий алоқаларимизнинг кучайиши мустаҳкам тинчликка эришиш ишида муваффақият қозонишга ҳам ёрдам берди деб ҳисоблаб, шундай алоқаларни мустаҳкамлаш тарафдоримиз.

Совет — Америка савдо-иқтисодий кенгашининг мажлисларида ҳозир бўлиш ҳамда шу машҳур ва жуда муҳим ташкилот билан аввалги кўпгина алоқаларни тиклаш имконияти берилганини айниқса юксак даражада қадрлайман. Қўшма Штатлар мазкур кенгашга ва у кўмак бераётган савдо-сотиққа ҳамон иккала мамлакатимиз ўртасида биз ўрнатишни истаган кўприк қуриш учун жуда муҳим қурилиш материали деб ҳисобламоқда.

Бош секретарь жаноблари, менга ва менинг ҳамма ҳамкасбларимга ҳамиша кўрсатган самимий меҳмондўстлигингиз учун Сизга миннатдорчилик билдиришни истайман.

Қўшма Штатларда Сиз билан ҳамкорлик қилиш ва учрашишдек зўр шараф ва бахтга мушарраф бўлган кишилар Сизнинг раҳбарлигингиз нақадар муҳимлигини биладилар. Бизнинг орамизда муайян масалалар юзасидан баъзи келишмовчиликлар юз берган бўлиши мумкин. Шундай бўлса-да, мақсадимиз битта — у ҳам бўлса мустаҳкам тинчликдир. Келгуси йилларда ҳам сизлар худди шундай фикрда бўлишингизни кутамиз.

— Бош секретарь Брежневнинг сиҳат-саломатлиги учун!

— Икки буюк мамлакатимиз ўртасидаги алоқаларнинг мустаҳкамланиши учун қадаҳ кўтаришларингизни таклиф қиламан.

* * *

Л. И. Брежнев ва У. Саймон нутқлари зўр эътибор билан тингланди ва давомли қарсаклар билан кутиб олинди.

Зиёфат дўстона вазиятда ўтди.

(ТАСС).

СОВЕТ—АМЕРИКА ҲАМКОРЛИГИ МАНФААТЛАРИ ЙЎЛИДА

Америка—Совет савдо-иқтисодий кенгашининг 30 ноябрда Москвада очилган тўртинчи мажлиси Совет—Америка савдо алоқаларига ва уни янада ривожлантириш истиқболларига доир масалаларни қараб чиқмоқда.

Кенгаш ишида бир қанча совет министрликлари ва идораларининг ташқи савдо ва банк ташкилотларининг раҳбарлари, шунингдек Америка савдо саноат доиралари вакилларининг катта бир группаси қатнашмоқда.

Мажлис иштирокчиларини СССР ташқи савдо министри Н. С. Патоличев табриклади. У Совет Иттифоқи АҚШ билан ҳамкорликни, шу жумладан савдо соҳасидаги ҳамкорликни кенгайтиришнинг изчил тарафдори эканлигини таъкидлади.

АҚШ молия министри У. Саймон кенгашнинг фаолияти Америка—Совет савдосини кенгайтириш ва бу ишда шарт-шароитни яхшилаш учун жуда ижобий роль ўйнаши мумкин, деб айтди. АҚШ билан СССР ўртасидаги муносабатларда кескинликнинг юмшатилиши, деди У. Саймон, фақат Америка ва совет халқларинингина эмас, балки бутун дунё халқларининг манфаатларига ҳам мос бўлиб тушади.

Министр АҚШ президенти Ж. Форднинг кенгаш мажлиси иштирокчиларига табрикномаси ўқиб берди.

(ТАСС).

БАХТИМИЗ УЧУН КУРАШГАНЛАР

ФАВҚУЛОДДА КОМИССАР

Я. Х. ПЕТЕРС ТУҒИЛГАН КУННИНГ 90 ЙИЛЛИГИГА

Китоб варақларини, вақт ўтиши билан сарғайиб кетган газеталарни варақлайсан, кўз олдингда партия ва халқ революция қалқони ҳамда қиличини ишониб топширган ажойиб кишининг ҳаёт саҳифалари намоён бўлади. Унинг қисматига жуда оғир синовлар тушди, ўлим унинг орқасидан изма-из пойлаб юрди. Аммо у ғоят мард ва совуққон жасоратли одам эди.

Яков Христофорович Петерс 1886 йил 3 декабрда латиш батраги оиласида дунёга келди. Ёшлигидан очлик, яланғочлик ва оғир меҳнат нималигини яхши билган йигит меҳнаткаш халқ бахт-саодати учун курашни ўзининг бурчи деб билди. 18 ёшли ишчи большевиклар партияси сафига кирди. Бу биринчи рус революцияси авж олиб бораётган вақт эди. Митинглар ўтказилар, уларда ишчилар капиталга ўз эътирозларини билдиришар, бой ва помешчиклар уйларига ўт қўйилар, меҳнаткаш халқ жанговар дружиналарга бирлашар эди. Ана шундай қизғин кунларда Яков Петерс Латиш ўлкаси социал демократик ташкилоти топшириғига мувофиқ деҳқонлар ва батраклар орасида агитация ишларини олиб боради. У елкасига офтоб тегмаган қашшоқлар ҳаётини яхши биларди. Шунинг учун ҳам оддий кишилар қалбига йўл топа оларди. Подшо айғоқчилари ёш агитаторни қўлга туширишади, уни турмага ташлайдилар. Сўроқ вақтида у ўзини хотиржам тутади. «Учрашув жойлари, фамилиялар, адреслар!» — талаб қилишади жандармлар, қўрқув нималигини билмайдиган озғин йигитнинг мардлиги олдида улар ўзларининг ожизлигидан қонлари қайнаб кетади. Петерс ўзини дор кутаётганлиги ҳақидаги хабарни хотиржам ва мағрур эшитди. Кейинчалик унинг бошига бундай вазиятлар кўп тушади, ўлимнинг юзига кўп марта тик боқади. Ўшанда эса Петерснинг дўстлари ва сафдошлари унинг турмадан қочишига ёрдам бердилар. Яков Петерс Англияга жўнашга мажбур бўлди.

Яков Петерс ёшлигининг қаҳрамонона саҳифалари шу билан тугайди. Профессионал революционер ҳаётида янги саҳифа бошланади. Февраль революциясидан сўнг ватанига қайтиб, латиш ўлкаси социал-демократияси Рига ташкилотининг пропагандисти бўлиб ишлайди, социал-демократлар Марказий Комитетига ва унинг РСДРП(б) Марказий Комитетидаги вакиллигига сайланади. «Циня» газетасига редакторлик қилади. Партия унга латиш ўқчилари орасида иш олиб боришни топширади ва Октябрь революцияси арафасида ўқчилар уни Советларнинг Бутунроссия съездига делегат қилиб сайлайдилар.

1917 йил октябрь кунларида Петерс Петроград ҳарбий-революцион комитети аъзоси бўлиб ишлайди, 1918 йил июлидан бошлаб Бутунроссия Фавқулодда Комиссияси раиси Феликс Эдмундович Дзержинскийнинг ўринбосари лавозимида ишлайди. 1919-1920 йилларда, революция хавф остида турган даврларда Петроградда фавқулодда комиссар, Петроград ва Киев мустаҳкамланган районларининг коменданти бўлади. Бу — букилмас иродали, билимдон ва мард киши Петерсга партия ишониб топширган иш участкаларининг тўла бўлмаган рўйхатидир.

В. И. Ленин тўла асарлар тўпламида революция доҳийси бевосита Петерсга йўллаган кўп ҳужжатларни кўриш мумкин. Мана ўшандай ҳужжатлардан бири. Унга В. И. Ленин имзо чеккан:

1919 йил 25 январь.

ВЧК раисининг ўринбосари ўртоқ Петерсга. Москвада бандитлар ҳужуми тезлашаётганлиги ва ҳар куни бандитлар бир неча автомобилни олиб кетаётганлиги, таловчилик қилиб, милиционерларни ўлдираётганлиги сабабли ВЧКга бандитларга қарши курашда шошилинч ва шафқатсиз чоралар кўриш топширилади.

Бу хат айнан Петерсга юборилганлиги тасодифий бўлмаса керак. Уни революция душманларига шафқатсиз одам сифатида танир эдилар. Петроградда Урицкий ўлдирилганидан сўнг контрреволюционерларни тор-мор қилишда Петерснинг хизмати жуда катта бўлган. У Москвада анархистлар штабини тугатган.

Гражданлар уруши, интервенция мамлакат экономикасига жуда катта зарар етказди. Туркистонда оғир аҳвол вужудга келди. Еттисувда оқ гвардиячилар ва қулоқлар, Фарғона ва Зарафшон водийларида босмачилар бош кўтаради, шарқий Бухорода, Закаспийда ва Хоразмда экинларни пайҳон қилишади, қорамоллар ва донларни олиб кетишади. Активларни ваҳшийларча ўлдирадилар, деҳқонларни қўрқитадилар. Шундай бир шароитда Петерсни ВЧКнинг ўлка территориясидаги мухтор вакили қилиб тайинлайдилар. 1920 йил августида у РСФСР Халқ Комиссарлари Совети Марказий ижроия комитети комиссияси составида Тошкентга келади. «Менинг Бутунроссия фавқулодда комиссиясининг Туркистон республикаси территориясидаги мухтор вакили сифатидаги вазифам, — дейди у ТуркРОСТа мухбирига, — Туркистон республикаси территориясида контрреволюцияга, чайқовчиликка ва мансаб жиноятларига қарши кураш олиб бораётган барча кучлар, барча органлар курашини бирлаштиришдан, уларнинг кучини бир жойга тўплашдан, уларга тўғри йўналишни кўрсатиб беришдан иборат». Петерс бу вазифани бажарди. У контрреволюцияга, империализм агентурасига қарши курашмоқ учун Туркистонда ЧК органларини ташкил этиш ва қайта ташкил этиш кадрларни тарбиялаш ишида ғоят катта роль ўйнади. Унинг бевосита иштирокида босмачиларга қақшатқич зарба берилди, Еттисувда контрреволюция ини тугатилди, Бакич ва атаман Дутовнинг оқгвардиячи бандалари тор-мор этилди.

Эндиликда, орадан кўп йиллар ўтгач, Яков Петерс раҳбарлигида амалга оширилган йирик тадбирлар, операциялар тўғрисида аниқ маълумот берувчи қисқа ва ҳасисона материалларни, ҳужжатларни ўрганамиз. Лекин, бу кишининг характерини очиб берувчи батафсилроқ эпизодлар борми? Ахир, ҳамиша ташвишли ҳаёт, ҳам маънавий, ҳам жисмоний кучини бир жойга тўплаш унинг характерида из қолдиради-ку?

Шундай эпизод Турк ЧК терговчиси Н. К. Юденичнинг хотираларида бор. У бир куни революцияга хиёнат қилишда айбланганлигини, Петерснинг кўрсатмаси билан дарҳол текшириш ўтказилганлигини, шундан сўнг ВЧК вакили уни ўз кабинетига чақирганлигини ҳикоя қилади...

Петерс ҳамиша бўлганидек жиддий ва совуққон эди. У индамай стол тортмасидан тўппонча чиқариб менга узатди:

— Мунча ҳам қизиққонсан,— деди у мен тўппончани белимга қистирганимдан сўнг. — Бундай бўлиш ярамайди, ука чекист...

Унга қандай жавоб қилишни билмай қолдим. Кўп ўйлаган ва ғоят ҳаяжонда эдим. Петерс менга қараб туриб, бирдан кулиб юборди.

— Кечир, сенинг тўғрингда ёмон фикрга борган эдим. Бу эса энг даҳшатли нарса... Энди ҳаммаси барҳам топди. Қандай бўлсанг шундайлигингча қолавер. Революцияга содиқлик ва маънавий софлик— бизнинг қуролимиз...

Ҳаётининг сўнгги дамларигача революцияга содиқлик ва маънавий софлик фавқулодда комиссар Петерснинг асосий қуроли эди.

Р. ОРИПОВ,
А. ГРИГОРЬЕВ.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республикада қоракўлчиликни ривожлантириш соҳасида кўп йил, самарали ишлаганлиги учун Бухоро область, Конимех районидаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли «Конимех» давлат наслчилик заводининг директори Шапен Кузембоевга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган чорвадор» фахрий унвони берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми партия ва совет органларида кўп йил, самарали ишлаганлиги ҳамда туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон Компартияси Киров район партия комитетининг биринчи секретари Гавҳар Қодировна Ҳайдаровани Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

ҒАЛАБА ҚОЗОНИШ ФАНИ

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВнинг «РИВОЖЛАНГАН СОЦИАЛИСТИК ЖАМИЯТ ЭКОНОМИКАСИНИ БОШҚАРИШ МАСАЛАЛАРИ» КИТОБИ НАШР ЭТИЛИШИ МУНОСАБАТИ БИЛАН

Советлар мамлакатида ривожланган социалистик жамият қурилди, коммунизм қуриш учун зарур бўлган ҳамма шароит яратилди. Бизнинг табиий бойликларимиз жуда катта. Ихтиёримизда замонавий индустрия, юксак даражада механизациялашган йирик қишлоқ хўжалиги, ривожланган инфраструктура бор. Мамлакатимизда ишчилар, колхозчилар, мутахассислар, олимларнинг ажойиб кадрлари вояга етган, қудратли маънавий потенциал вужудга келтирилган. Бунёдкорлик ишимизга жангларда ва меҳнатда чиниққан, синовлардан ўтган, хўжалик қурилишига раҳбарлик қилишнинг бой тажрибасига эга бўлган партия — КПСС бошчилик қилмоқда.

Вазифа мавжуд имкониятлардан тўла-тўкис фойдаланишдан, ўз ихтиёримиздаги одам, моддий ва молия ресурсларини омилкорлик билан ишлатишдан иборат. Бу вазифани ҳал этишда бошқариш фани ва практикаси ҳал қилувчи роль ўйнайди. Ўртоқ Л. И. Брежнев таъкидлаб ўтганидек, коммунистик экономикани қуриш фронтларида ғалаба қозониш фани — аслида, бошқариш фанидир.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев нутқлари ва докладларининг «Ривожланган социалистик жамият экономикасини бошқариш масалалари» номи билан Сиёсий адабиёт нашриёти чоп этган тўплами коммунистик қурилишнинг ҳозирги босқичида социалистик экономикага партиявий раҳбарлик ва давлат бошқарув проблемаларини ишлаб чиқишга бағишланган. Китобдаги воқеликни чуқур анализ қилишга асосланган назарий умумлашмалар, қоидалар, хулосалар ва тавсиялар бошқариш фани ва практикасига, илмий коммунизм назариясига қўшилган катта ҳиссадир.

* * *

Китобда социалистик жамиятга раҳбарлик қилиш системасида Коммунистик партия ролининг доимий ошиб бориши тўғрисидаги масала катта ўрин олган. Илғор марксизм-ленинизм назарияси билан қуролланган партия илмий асосланган сиёсатни ишлаб чиқмоқда, оммани шу сиёсатни амалга оширишга уюштирмоқда. Миллион-миллион меҳнаткашлар билан мустаҳкам боғланган партия уларни бирлаштириб ҳамда уларнинг куч-ғайратларини ғоят мураккаб иқтисодий, социал-сиёсий ва мафкуравий вазифаларни ҳал этишга сафарбар этиб турибди.

Илмий асосланган иқтисодий сиёсатни ишлаб чиқиш, халқ хўжалигини самарали бошқаришни ташкил этиш— Коммунистик партия раҳбарлигида бош масаладир. Бу— коммунизм йўлидаги курашнинг ҳал қилувчи участкаларидан биридир. Партия билан халқнинг бутун куч-ғайрати шуларга қаратилмоқда.

Ана шуларнинг ҳаммаси партиявий ишнинг форма ва методларини доимо такомиллаштиришни талаб қилади. «Совет жамияти тараққиётининг жадал суръатлари, коммунистик қурилиш миқёсларининг ўсиб бораётганлиги, халқаро майдондаги фаолиятимиз **экономика ва маданиятни ривожлантиришга, одамларни тарбиялашга партиявий раҳбарлик даражасини доим юксак поғонага кўтаришни, омма ўртасидаги ташкилотчилик ва сиёсий ишларни яхшилашни** қаттиқ талаб этади», — деди ўртоқ Л. И. Брежнев.

Коммунистик қурилиш миқёси кенгайиб бориши билан партиянинг роли, унинг халқ, мамлакат тақдири учун масъулияти муттасил ошмоқда. Партия съездларининг, партия Марказий Комитети пленумларининг аҳамияти ортмоқда, бу съезд ва пленумларда партия ва мамлакат ҳаётининг энг муҳим масалалари ҳал этилмоқда. Масалан, Марказий Комитетнинг йиллик халқ хўжалик планлари лойиҳалари муҳокама этилган декабрь Пленумларини олиб кўрайлик. Шу пленумларда ўртоқ Л. И. Брежнев сўзлаган нутқлар, экономиканинг аҳволи ва хўжалик юритиш методларига принципиал амалий ёндашиш, уларнинг танқидий анализ қилиниши камчиликларни чуқурроқ очиб ташлаш, янги имкониятларни аниқлаш, иқтисодий ривожланишни тезлатишнинг конкрет воситаларини белгилаш имконини берди.

Партия экономикани, умуман жамиятни ривожлантиришга бошчилик қилар экан, у совет, хўжалик ва жамоат ташкилотларига хос ишлар билан шуғулланмайди, балки шу ташкилотларнинг ташаббускорлигини ҳар томонлама ривожлантиради, уларнинг иши имкони борича кўпроқ самарадор бўлишига интилади, улар ўзлари бажариши лозим бўлган иш учун батамом масъул бўлишларига ҳаракат қилади. Партия уларга буйруқ бермайди, балки ишонтириш воситалари билан ўзининг зўр обрў-эътиборига, катта тажрибасига, кенг халқ оммасининг мададига таяниб иш кўради. «Биз давлат органларини ва жамоат ташкилотларининг ўз активликларини ҳар томонлама ривожлантиришларига кўмаклашишга, уларнинг ташаббускорлигини бутун чоралар билан рағбатлантиришга интилдик»,— деди ўртоқ Л. И. Брежнев.

Китобдаги материалларда партиянинг халқ фаровонлигини янада анча оширишга қаратилган стратегик йўлини рўёбга чиқаришда экономиканинг ривожлантиришнинг ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишнинг, бутун иш сифатини кескин яхшилаш сингари омиллари сари бурилиш ясалганлиги ҳал қилувчи аҳамиятга эга эканлиги кўрсатиб берилган. Экономиканинг ҳамма тармоқларини, ҳар бир министрлик ва корхонани самарадорлик ва сифатни кескин оширишга сафарбар этиш— ҳозирги вақтда энг муҳим вазифадир. Ўнинчи беш йиллик самарадорлик ва сифат беш йиллиги деб аталганлиги бежиз эмас.

Ўртоқ Л. И. Брежнев янги беш йилликнинг шу хусусиятини чуқур асослаб, сифат проблемаси хўжалик фаолиятининг ҳамма соҳаларини қамраб олиши кераклигини уқтирди. Бу гап планларнинг сифатига, яъни уларнинг нақадар асосланганлиги ва ҳар жиҳатдан мувофиқлаштирилганлигига ҳам ишлаб чиқариш аппаратининг бошланғич бўғинидан тортиб марказий хўжалик органларигача бўлган бошқарув фаолиятининг сифатига ҳам, меҳнат интизомини мустаҳкамлашга ҳам, ишлаб чиқариладиган маҳсулотнинг сифатини яхшилашга ҳам тааллуқлидир. Иш сифатини ошириш — олға қарашни ўрганиш, молия ва моддий ресурсларни максимал самара берадиган энг перспектив ишлаб чиқаришларни ривожлантиришга жамлаш, мавжуд ишлаб чиқариш кувватларидан тўлиқроқ фойдаланиш, янги, янада мукаммал техника ва технологияни ишлаб чиқаришга тезроқ жорий этиш демакдир. Юксак сифат — меҳнат ва моддий ресурсларни тежаш, экспорт имкониятларини кўпайтириш, пировард натижада эса жамиятнинг эҳтиёжларини янада тўлиқроқ қондириш демакдир. Шу боисдан ҳам, дейилади китобда, маҳсулот сифатини оширишга планлаштириш ва бошқаришнинг бутун механизми, моддий ва маънавий рағбатлантиришнинг бутун системаси, инженерлар ва конструкторларнинг куч-ғайратлари, ишчиларнинг маҳорати сафарбар қилиниши керак. Партия ташкилотлари, касаба союзлар ва комсомолнинг диққат-эътибори доимо шу ишга қаратилиши лозим.

Самарадорлик ва сифатни ошириш хўжалик фаолиятидаги камчиликларга қарши сабот билан курашишни тақозо этади. Бундай камчиликлар эса ҳали бор. Китобда шу нарса қайд этиладики, айрим тармоқларда фан ва техника ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этиш қолоқ соҳа бўлиб қолмоқда. Бир қанча корхоналарда иш вақтининг зое ўтишига, бекор туриб қолишларга, бир маромда ишламасликка, меҳнат ва технология интизомининг бўшлигига йўл қўйилаётганлигига, кадрлар қўнимсизлиги ҳамон камаймаётганлигига айниқса тоқат қилиб бўлмайди. Моддий ва молия ресурсларини тежаб-терғаб сарфламаслик фактлари учраб турибди. Ишда бундай муносабатга йўл қўйиб бўлмайди: жамиятнинг бойлиги нақадар кўпаймасин, қаттиқ иқтисод ва тежамкорлик халқ хўжалигини ривожлантиришнинг, халқ фаровонлигини оширишнинг жуда муҳим шарти бўлиб қолаверади. Бу ҳолат ўртоқ Л. И. Брежневнинг кўпгина нутқларида, айниқса Марказий Комитет пленумларида, жумладан 1975 йил декабрь ва 1976 йил октябрь Пленумларидаги нутқларида таъкидлаб ўтилган. КПСС Марказий Комитетининг партия XXV съездига Ҳисобот докладида ҳам тежамкорликнинг аҳамияти уқтириб ўтилди.

* * *

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг тўпламга киритилган нутқларида ва аввало КПСС XXV съездидаги докладида ҳамда КПСС Марказий Комитетининг 1976 йил октябрь Пленумидаги нутқида экономикани ривожлантиришнинг ҳозирги босқичдаги энг муҳим проблемалари: фан-техника тараққиётини жадаллаштириш; қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш; халқ истеъмол қиладиган моллар ишлаб чиқаришни кўпайтириш, савдо-сотиқни ва аҳолига маиший хизматни яхшилаш; ташқи иқтисодий алоқаларни ривожлантириш эканлиги белгилаб берилди.

Табиийки, экономикани, хўжалик механизмини бошқаришни янада такомиллаштиришга китобда асосий эътибор берилган. Бу жуда муҳим проблема ҳал қилувчи аҳамиятга эгадир. Тўғри сиёсат, тўғри йўл ишлаб чиқилгандан кейин аввало ишнинг муваффақияти унинг ташкил этилишига боғлиқ бўлади. «Бизнинг сиёсатимиз, бизнинг йўлимиз худди шундай. — деди ўртоқ Л. И. Брежнев, — бинобарин ишни ташкил этиш, яъни экономикани бошқаришни кенг маънода янада такомиллаштириш ҳал қилувчи звено бўлиб қолади». Бу ўринда гап аслида жамиятнинг иқтисодий ва социал тараққиётини жадаллаштириш соҳасидаги фаолиятини қандай қилиб яхшироқ ташкил этиш, мавжуд имкониятлардан жуда тўла-тўкис фойдаланишни таъминлаш, юз минглаб коллективларни, ўн миллионлаб меҳнаткаш-

ҚАШҚАДАРЁЛИКЛАРНИНГ УЛКАН ЖАСОРАТИ

ҚУВОНЧЛИ ЯКУНЛАР

Р. ҒОЙИБОВ,
Қашқадарё область партия комитетининг биринчи секретари

Пахта ифтихоримиз, қардош халқлар олдидаги интернационал бурчимиздир. Пахта етиштиришни кўпайтириш жанговар иш программамизга айланиб кетди. КПСС XXV съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XIX съезди қарорларида ҳам пахтачиликни кескин кўпайтириш вазифаси қўйилди.

Ленин орденли Қашқадарё области меҳнаткашлари пахтачиликни ривожлантириш, ҳосилдорликни ошириш, унинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш борасида катта ишларни амалга оширмоқдалар. Ўнинчи беш йилликнинг дастлабки йилида бу соҳада дадил қадам ташланди. Халқ хўжалиги планини 11 ноябрдаёқ ошириб бажаришга муваффақ бўлдик. Шу кунгача қашқадарёлик пахтакорлар топширган ҳосил 436 минг тоннага етди. Бу халқ хўжалиги планида кўзда тутилганидан 21 минг тонна кўпдир. Шундай қилиб, республикамиз қишлоқ хўжалиги илғорларининг қурултойида ўз зиммамизга олган социалистик мажбуриятни ошириб бажардик.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг Қозоғистон партия-хўжалик активи кенгашида ҳамда КПСС Марказий Комитетининг октябрь Пленумида сўзлаган ёрқин ва сермазмун нутқлари пахтакорларимиз томонидан қизғин қўллаб-қувватланди. Леонид Ильич Брежнев нутқларидаги йўналишлар қашқадарёлик дала меҳнатчиларини янги марралар сари руҳлантириб юборди.

Ватан ва партияга берган ваъдамиз устидан чиққан, ўз зиммамизга олинган социалистик мажбуриятни шараф билан бажарган бу кунда партия ва ҳукуматимизнинг қишлоқ хўжалигини, хусусан, пахтачиликни ривожлантириш борасидаги ғоят катта амалий тадбирларини мамнуният билан қайд этиб ўтмасдан бўлмайди. Кейинги йилларда Қашқадарё воҳасида улкан ўзгаришлар рўй берди. Йирик сув омборлари, гидроузеллар бунёд этилди. Минглаб километр бетон каналлар қурилди. Қарши даштига азим Амударёдан сув келтирилди. Даштда йирик насос станциялари бунёд этилди. Сиғимига 1,5 миллиард кубометр сувни сиғдира оладиган Таллимаржон сув омбори қуриш ишлари жадал давом эттириляпти. Шундай қилиб, областда кенг миқёсда ишлар амалга оширилмоқда. Кейинги олти йил ичида пахта етиштириш областда 200 минг тоннага ошиб кетди. Қашқадарё республикамизнинг пахтакор воҳасидан бирига айланди.

Республика Сув хўжалиги ва мелиорация министрлиги, «Каршистрой» бошқармасининг қурилиш-монтаж ташкилотлари сув йўллари қуриш, ерларни экишга тахтлаш, янги ерлар очиш бобида жуда катта ишларни бажармоқда. Бунинг ҳаммаси областда қишлоқ хўжалигини юксалтиришда муҳим роль ўйнаяпти.

Етиштирилган ҳосилнинг нес-нобуд бўлишига йўл қўймасдан қисқа муддатларда йиғиб-териб олиш учун пахта терими мавсуми олдидан қатор тадбирларни амалга оширдик. Биринчидан, терим машиналари ишини яхши ташкил этдик. Ҳар бир машина, кўрак чувийдиган, терадиган механизмлар, подборщиклардан самарали фойдаланиш масаласи қўйилди. Ҳар бир пахта териш машинасига иккитадан механик-ҳайдовчи бириктилди. Иккинчидан, пахта теримида иштирок этадиган механизатор, транспорт ходимидан тортиб термичгача дала шийпонларида барча қулай шароитлардан баҳраманд бўлишига эришилди. Учинчидан, область партия комитети ва область ижроия комитети барча хўжалик раҳбарларига, қишлоқ хўжалиги ва «Узсельхозтехника» органларига пахта теримида меҳнат қиладиган кишиларга мавсумда оширилган иш ҳақлари тўлашни таклиф этди. Бу тадбирларнинг ҳаммаси пахтакор деҳқов учун қийин ва мураккаб келган йилда ҳосилни қисқа муддатларда йиғиб-териб олиш ва социалистик мажбуриятни шараф билан бажариш имкониятларини яратиб берди.

Йиғим-теримнинг дастлабки кунларидан бошлаб қишлоқ меҳнатчилари ўртасида социалистик мусобақани кучайтириш юзасидан муҳим тадбирлар белгиладик. Ғузор районидаги Ленин номли колхоз аъзоларининг пахта ҳосилини қисқа муддатларда йиғиштириб олиш, Ульянов районидаги 22-совхоз ишчиларининг ҳосилнинг асосий қисмини терим машиналарида саранжомлаб олиш юзасидан белгилаган тадбирлари область газеталари саҳифаларида эълон қилинди. Бу тадбирлар областимиз колхоз ва совхозларининг пахтакорлари томонидан баланд руҳ билан кутиб олинди. Бу ташаббусга ўнларча хўжаликлар, бўлим ва бригадаларнинг деҳқонлари актив қўшилдилар.

Қўриқ Нишон райони пахтакорлари, механизаторларининг ҳосилни қисқа фурсатларда йиғиб-териб олиш юзасидан белгилаган тадбирлари даштда ташкил топган совхозларнинг деҳқонлари учун дастуруламал бўлиб хизмат қилди. Нишон райони «оқ олтин» ижодкорлари белгилаган тадбирлар муваффақиятли амалга оширилди, улар областда биринчилар қатори ўз зиммаларига олган план ва социалистик мажбуриятларни ошириб бажардилар. Ҳозиргача нишонлик пахтакорлар қабул пунктларига 50 минг тонна ҳосил топширдилар. Бу халқ хўжалик планида кўзда тутилганидан 7 минг тонна кўпдир.

Қўриқда ташкил топган Ульянов райони пахтакорлари қабул пунктларига шу кунгача 83 минг тоннадан кўпроқ, Шаҳрисабз районининг қалби қайноқ пахтакорлари 58 минг тонна дурдона топширдилар. Ульянов районидаги 22-совхоз, «Партия XX съезди», «Москва», Калинин номли, Нишон районидаги «Пахтакор», Усмон Юсупов номли, «СССР 50 йиллиги», Қамаши районидаги «Фарғона» ва бошқа кўплаб хўжаликларнинг пахтакорлари 8-10 минг тоннадан пахта териб олиб, ўз зиммаларига олган мажбуриятни ҳам шараф билан ошириб бажаришга муваффақ бўлдилар. Областда юқори ҳосилли бригадалар сони йил сайин кўпаймоқда. Қарши районидаги Энгельс номли колхоз бригада бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, КПСС XXV съезди делегати Зиннат Тошева, Нишон районидаги Карл Маркс номли совхоз бригадири, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Маҳкамой Ҳазратқулова, «СССР 50 йиллиги» совхозининг бригадири Мақсуда Усмонова, «Пахтакор» совхозидан Хукм Рўзибоев, Турсунтош Мейлиева, Яккабоғ районидаги «Ленинизм» колхозидан Эшпўлат Бердиев, Шаҳрисабз районидаги Энгельс номли колхоздан Норбобо Ҳуррамов, Қарши районидаги «Ленин йўли» совхозидан Шомат Алматов, Қамаши районидаги «Партия XXII съезди» колхозидан Амир Эшмирзаев каби моҳир пахтакорлар етакчилик қилаётган бригадаларнинг пахтакорлари ҳар гектар ердан шу кунгача 50-60 центнердан ҳосил кўтариб, пахтакорлик номини улуғлаяптилар. Уларнинг меҳнати туфайли областнинг пахта хирмони йил сайин юксалмоқда.

Пахтачиликдаги оғир ишлар техника зиммасига юкланмоқда. Пахтачиликни комплекс механизациялаш партия ташкилотларининг диққат-марказида турибди. Қудратли техника деҳқонни сермашаққат ишдан халос этмоқда ва ҳар қандай шароитда ҳам далаларда мўл ҳосил етиштиришни таъминлаётир. Пахта йиғим-терими мавсумида ҳам оғир иш жараёнлари асосан механизация зиммасига юкланди. Далаларда минглаб ўз ишининг усталари, моҳир механизаторлар машина бошқариб, пахта тердилар ва терим машиналарининг яратувчилик қудратини намойиш этдилар.

Пахтани машиналар билан териб олишда талайгина ишлар, муҳим тадбирлар амалга оширилди. Биринчидан, терим машиналарини группа усулида ишлатиш, механизаторларнинг яхши дам олиб, унумли меҳнат қилишлари учун қулай шароитлар яратиб берилгани туфайли бу соҳада катта натижалар қўлга киритилди. Кўпгина хўжаликларда машина терими плани 1,5-2 ҳиссага ошириб бажарилди. Нишон, Ульянов, Шаҳрисабз, Қамаши, Қарши, Китоб ҳамда Яккабоғ районларида машина терими плани орттириб адо этилди.

Нишон районидаги Усмон Юсупов номли, «Пахтакор», «СССР 50 йиллиги», Ульянов районидаги «Москва», «Партия XX съезди», 22-совхозларнинг механизаторлари ҳар бир машина бункеридан 115-120 тоннадан пахта териб тўкишга эришдилар. Бу хўжаликларда ҳосилнинг 80-90 проценти терим машиналари билан саранжомлаб олинди.

Қашқадарё меҳнаткашлари қўлга киритилган ютуқларни мустаҳкамлаш учун барча куч ва имкониятларни кузги-қишки тадбирларни сифатли ўтказишга, келгуси йил мўл ҳосили учун пухта замин ҳозирлашга сафарбар этмоқдалар.

Яқинда ўз ишини тамомлаган КПСС Марказий Комитетининг октябрь Пленуми қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада ривожлантиришнинг ёрқин программасини белгилаб берди. Область партия комитети Пленум материалларини кенг пропаганда қилиш, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш юзасидан катта тадбирларни белгилаб олмоқда. Бу тадбирлар КПСС Марказий Комитетининг октябрь Пленуми қарорларини изчиллик билан амалга ошириш имконини беради.

Областимиз меҳнат аҳли пахтачиликда катта ютуқларга эришиш билан бирга, қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқлари ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ҳамда давлатга сотиш бўйича ўнинчи беш йилликнинг дастлабки йилини қувончли ютуқлар билан якунлаш мақсадида баракали меҳнат қиляптилар.

ЯККАБОҒ. «Қизил Ўзбекистон» колхозининг икки марта Ленин ордени кавалери Ислом Қаршиев бошлиқ бригадаси бу йил гектар бошига 55 центнердан ҳосил етиштирди. Суратда: Ислом Қаршиев бригаданинг илғор теримчиси Замира Исломова билан.

Н. Содиқов фотоси. (ЎзТАГ).

Ульянов районидаги «Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги» совхозида етиштирилган пахтанинг асосий қисми «зангори кема»лар билан териб олинди. Ойдин Бегматова, Сурма Тоҳирова, Ойқиз Раҳимбердиева сингари ўтюрак қизлар социалистик мусобақада ғолиблик қилишди. Суратда: О. Бегматова, С. Тоҳирова, О. Раҳимбердиевалар.

О. Бурхонов фотоси.

БУНКЕРЛАР БАРАКАСИ

Совхозимиз — Қарши даштида ташкил топган кенжа хўжаликлардан бири. Шундай бўлса-да, пахтакорлик касбини тез ўзлаштириб олдик. Кечагина даштда қўй боқиб юрган чорвадорлар бугунги кунда қўриқда ер очиб, пахта етиштирмоқда, деҳқончиликни мукаммал эгаллаб олиш мақсадида тинмай изланмоқда. Хўжалигимиз деҳқонлари пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил кўтариб келмоқдалар. Ўнинчи беш йилликнинг дастлабки йили ҳам қувончли келди. Пахтакорларимиз далаларда ғайрат билан меҳнат қилдилар. Ишлаб чиқаришга прогрессив технологияни жорий қилганимиз туфайли пахта тайёрлаш бўйича йиллик план муддатидан илгари ошириб бажарилди. Она-Ватан хирмонига қарийб 6 минг тонна «оқ олтин» етказиб берилди. Унинг 5 минг тоннасини машиналар ёрдамида йиғиштириб олдик.

Жўра Саъдуллаев, Барот Ҳабитов, Муҳаммад Яхёев, Шукур Чориев, Сафар Эгамов ўртоқлар етакчилик қилаётган бригадаларнинг чўлқуварлари ҳар гектар ердан 44-50 центнердан дашт дурдонаси етиштиришга эришдилар.

Дала гвардиячиларимиз съездлар йилида баракали меҳнат қилдилар. Ҳар бир механизм ва терим машиналаридан унумли фойдаланилди. Луқмон Хидиров, Рашид Ҳайитқулов, Олламурод Ниёзов, Йўлбарс Қурбонов каби илғор механизаторларнинг ҳар бири қисқа вақт ичида терим машиналари билан 250-400 тоннадан пахта териб бердилар ва совхоз пахта хирмонининг юксалишига баракали ҳисса қўшдилар.

Очил ТОШЕВ,
Ульянов районидаги «ВЛКСМ XVII съезди» совхозининг директори.

ГЕКТАРИДАН 55 ЦЕНТНЕРДАН

Бу йил пахтакорларимиз ҳар қачонгидан ҳам катта ғайрат билан меҳнат қилдилар. Натижада, мўл ҳосил етиштиришга муваффақ бўлдик. Йиғим-теримни ҳам катта кўтаринкилик билан ўтказдик. Совхозимиз пахтакорлари областда биринчилар қатори йиллик планни ошириб бажарган эдилар. Куни кеча зиммамизга олинган социалистик мажбуриятни ҳам ошириб бажаришга эришдик. Ҳар гектар ердан салкам 40 центнердан, жами 4 минг тонна ҳосил топширдик. Ҳосилнинг 60 проценти терим машиналари билан саранжомлаб олинди.

Мен бошлиқ бригадада ҳам ютуқлар чакки бўлмади. 80 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 50 центнердан пахта етиштирдик. Шуни ҳам таъкидлаш керакки, қабул пунктига топширилган ҳосилнинг тенг ярми ингичка толали пахтани ташкил этади.

Мажбуриятимизни ошириб бажардик. Областимиз пахтакорлари ҳам социалистик мажбуриятни шараф билан адо этдилар.

Шомат АЛМАТОВ,
Қарши районидаги «Ленин йўли» совхозининг бригада бошлиғи.

МЕХАНИЗМЛАРГА ТАЯНИБ

Қишлоқ хўжалиги учун мураккаб келган бу йилда ҳам хўжалигимиз меҳнат аҳли далаларда баракали ишладилар. Сув ва техникадан, маҳаллий ҳамда маъдан ўғитлардан самарали фойдаланилди. Пахтакорларнинг ғайрат-шижоати, колхоздаги барча куч ва имкониятлар зиммага олинган социалистик мажбуриятни қоплайдиган даражада ҳосил тўплашга қаратилди. Ғўза парваришидаги ҳар бир тадбир мутахассисларнинг, тажрибали пахтакорларнинг маслаҳатларига қатъий амал қилинган ҳолда амалга оширилди. Натижа кутилганидек бўлди. 1800 гектар майдонда мўл пахта ҳосили тўплашга муваффақ бўлдик.

Ҳосил йиғим-теримини уюшқоқлик билан олиб бордик. Терим агрегатлари группа усулида икки сменада ишлатилди. Ҳар бир терим машинасига икки механизатор бириктилди. Кўпминг килограммчи теримчиларнинг иши ҳам ҳар томонлама кучайтириб юборилди. Дала шийпонларида, механизаторлар меҳнат қилаётган группаларда барча шароитлар муҳайё этилди, социалистик мусобақа кенг йўлга қўйилди. Натижада, йиллик пахта тайёрлаш халқ хўжалик планини 25 иш кунида ўринлатишга муваффақ бўлдик. Ҳозиргача қабул пунктига топширган пахтамиз 8 минг тоннадан ошди.

Колхозимизнинг атоқли пахтакорлари Жума Сафаров, Ўроқ Ҳотамов, Асад Раҳмонов, Жўрақобил Туробов, Муртоза Ҳақбердиев, Норбобо Хуррамов ўртоқлар раҳбарлик қилаётган бригадаларида ҳосилдорлик гектар бошига 45—50 центнерга етказилди.

Бундай ютуқларга хўжалигимиздаги мавжуд барча терим агрегатлари, шунингдек кўрак терадиган, кўсак чувийдиган агрегатлар, подборщиклардан юксак унум билан фойдаланиш туфайли эришдик. Механизмлар марказлашган ҳолда колхоз бўйича бир жойда ишлатилди. Бу, механизаторларга қулай шароитлар яратиб бериш имконини туғдирди.

Ялпи пахта ҳосили 8500 тоннага етказилди. Партия ва Ватан олдида берган юксак ваъдамизнинг устидан чиқдик. Эндиликда келгуси йил мўл ҳосили учун пухта ҳозирлик кўряпмиз.

Б. ШЕРБОБОЕВ,
Шаҳрисабз районидаги Энгельс номли колхоз раиси.

ФАКТ ВА РАҚАМЛАР

▲ Қашқадарё заршуносларн она-Ватанга 436 минг тонна «оқ олтин» армуғон этдилар. Шу жумладан 63 минг тонна ингичка толали пахта етказиб берилди.

▲ «Зангори кема» капитанлари ўз агрегатлари билан 214 минг тонна дурдона териб, хирмонга барака киритдилар.

▲ Область «кумуш тола» ижодкорлари она-Ватанга пландаги 1530 тонна ўрнига 1705,8 тонна пилла етказиб бериб, йиллик планларини 111,5 процент бажардилар.

▲ Область деҳқонлари шаҳарликлар дастурхонига пландаги 53 минг тонна ўрнига 57728 тонна сабзавот етказиб бериб, йиллик планларини 108,9 процент адо этдилар.

▲ Область полизкорлари съездлар йилида астойдил меҳнат қилиб, мўл ҳосил етиштиришди. Натижада, эл дастурхонига 26434 тонна полиз маҳсулотлари етказиб берилди. Бу йиллик пландагидан 3434 тонна кўпдир.

▲ Область соҳибкорлари шаҳарликлар дастурхонига 10000 тонна ўрнига 10026 тонна хўл мева тортиқ қилиб, йиллик планларини ошириб бажардилар.

▲ Область боғбонлари шаҳарликларга пландаги 16000 тонна ўрнига 17141 тонна узум етказиб бериб, йиллик планларини 107,1 процент адо этдилар.

ларни партия сиёсатининг бош мақсадлари теварагида янада маҳкамроқ жипслаштириш устида бораётир.

Шу билан бирга бошқарувни такомиллаштиришнинг сиёсий жиҳати таъкидлаб ўтилди. Хўжалик механизмининг узлуксиз ишлаши мамлакатда яхши, ишчанлик вазиятини вужудга келтиришга ёрдам бермоқда, кенг омманинг меҳнат ғайратини оширишга кўмаклашмоқда, меҳнаткашларнинг ташаббускорлигини кучайтирмоқда, чунки одамлар ўз ишлари кўнгилдагидек самара бераётганлигини, халқ бахт-саодатига, бутун жамият бахт-саодатига хизмат қилаётганлигини кўриб туришибди. Ниҳоят, иккинчидан, пухта ўйламай қарорлар қабул қилиш, айрим ходимларнинг ландавурлиги ва бюрократизми фактлари содир бўлиб, бунинг натижасида меҳнат, жамоат бойликлари, бунёд этилган қимматбаҳо нарсалар беҳуда исроф бўлиши айниқса одамларнинг ғайратини сусайтириб қўяди.

Китобда хўжаликни бошқаришнинг ҳамма асосий соҳаларини ўз ичига оладиган тадбирларнинг, планлаштиришни тобора такомиллаштириш; иқтисодий омиллар ва воситалардан янада моҳирона фойдаланиш; бошқаришнинг ташкилий структураси ва методларини такомиллаштириш, хўжалик кадрлари тайёрлашни ва уларнинг малакасини оширишни борган сари такомиллаштириш; меҳнаткашларни бошқарув ишига жалб этишнинг самарали формаларини изчиллик билан ривожлантириш тадбирларининг мунтазам системаси баён этиб берилган.

Аввало гап планлаштиришни жиддий такомиллаштириш тўғрисида бораётир. Китоб материалларида совет планлаштириш системасининг катта-катта ютуқлари кўрсатиб ўтилган. Шу билан бирга план ишини янада юқори поғонага кўтариш, уни социалистик хўжаликнинг янги миқёсларига ва қиёфасига, замонанинг янги талабларига мувофиқлаштириб олиш зарурлиги уқтириб ўтилган. Бутун куч ва ресурсларни энг муҳим умумдавлат программаларини бажариш учун сарфлашга, тармоқ ва территориал ривожланишни, перспектив ва жорий проблемаларни янада моҳирона қўшиб олиб боришга, экономиканинг балансли бўлишини таъминлашга эришиш лозим. Бу вазифаларни ҳал этиш учун план ва хўжалик органлари кўп иш қилишлари керак, бу соҳада экономика фани кўп куч-ғайрат сарфлаши учун, замонавий илмий методларни, жумладан, иқтисодий-математик методларни жорий этиш учун, бошқаришнинг автомат системаларидан фойдаланиш учун катта имкониятлар бор.

Бошқарув ва аввало план фаолияти халқ хўжалигининг пировард натижаларини кўзлаши керак. У ёки бу ижтимоий эҳтиёжларни қондириш — ишлаб чиқаришнинг пировард мақсади эканлигини эсда тутишнинг ўзи кифоя қилмайди, деб уқтиради ўртоқ Л. И. Брежнев, бундан амалий хулосалар чиқариш ҳам муҳимдир. Бу хулосаларнинг бири шундан иборатки, хом-ашё ва материаллар тўғрисида, машиналар ва асбоб-ускуналар ёки халқ истеъмол қиладиган моллар ҳақида гап боришидан қатъий назар — ишлаб чиқаришга истеъмолчининг таъсир ўтказиши учун кенгроқ имкониятлар бериб қўйиш керак. Шу жиҳатдан олганда хўжалик механизмининг кўпгина бўғинларини анча яхшилаш лозим.

Иқтисодий омиллар ва воситалардан: хўжалик ҳисоби, фойда, нарх, мукофотдан энг моҳирона фойдаланиш — хўжалик механизмини такомиллаштириш соҳасидаги ишнинг бошқа бир йўналишидир. Министрликлар, бирлашмалар ва корхоналар фаолиятига ва аввало улар ишининг самарадорлиги ва сифатига баҳо бериш учун асос қилиб олинадиган кўрсаткичлар системасини анча яхшилаш керак. Бу кўрсаткичлар ходим, корхона коллективи ва давлат, жамият манфаатларини бир бутун қилиб бирлаштириши, тиғиз планлар қабул қилиб, уларни бажаришга, ресурсларни тежашга, маҳсулот таннархини камайтиришга ва айни вақтда унинг янги турларини, янги техникани, илғор технологияни ва лойиҳа ечимларини тезроқ ўзлаштиришга, юқори сифатли маҳсулотнинг зарур ассортиментини ишлаб чиқаришга ундайдиган бўлиши лозим. Меҳнатга ҳақ тўлаш ва нормалаш системасини яхшилаш, ишнинг мазкур соҳаси учун бевосита масъул бўлган давлат органларининг ролини ошириш зарур.

Шу билан бирга сифатни рағбатлантириш системасини бракка йўл қўювчиларга, план ва шартнома интизомини бузувчиларга нисбатан қаттиқ ва муқаррар чора кўрилиши билан узвий равишда боғлаб олиб бориш лозим. Нопшуд хўжалик раҳбарларининг шартнома мажбуриятлари бузилаётганлигига ва маҳсулот сифатининг пастлигига, резервлардан ёмон фойдаланилаётганлигига қарамай, илғорлар қаторида юришига имкон берадиган ҳамма туйнукларни беркитиб қўйиш керак, деди ўртоқ Л. И. Брежнев.

Бошқарувнинг ташкилий структураси ва методларини такомиллаштириш — экономикага раҳбарликни яхшилашдаги муҳим бўғиндир. Демократик централизмнинг ҳар иккала негизини айни вақтда мустаҳкамлаш: биринчидан демократик асосларни, қуйидан бўладиган ташаббусни ривожлантириш, раҳбарликнинг юқори эшелонларини икир-чикир ишлардан халос қилиш, иккинчидан, марказий органларнинг оператив ва эпчиллик билан қарорлар қабул қилишини таъминлаш лозим.

Китобда бошқарувнинг тарқоқлиги, куч-ғайратлар заиф концентрациялаштирилганлиги сабабли ўринсиз чиқимлар ва ҳисобларга йўл қўйилаётганлигини, катта вазифаларнинг ҳал этилиши пайсалга солинаётганлигини кўрсатувчи фактлар келтирилган. Йирик умумдавлат тармоқлараро ва территориал проблемаларни комплекс амалга ошириш методларини такомиллаштириш масаласи пишиб етилди. Лойиҳалашдан тортиб амалда рўёбга чиқаришгача бўлган ишнинг ҳамма босқичларини ўз ичига оладиган ягона, марказлаштирилган программалар зарур.

Ҳар бир ҳолатда ҳамма нарса учун тўла-тўкис масъул бўлган, у ёки бу программа доирасидаги жами куч-ғайратларини мувофиқлаштириб турадиган конкрет органларнинг, конкрет одамларнинг бўлиши муҳимдир. Бир турдаги тармоқлар (масалан ёқилғи-энергетика, транспорт, қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштириш ва қайта ишлаш ҳамда бошқа тармоқлар) группаларини бошқариш системасини вужудга келтириш масаласини ҳал этиш ҳам керак.

Китобда ишлаб чиқариш бирлашмалари экономика самарадорлигини ошириш, фан-техника революцияси ютуқларини социалистик хўжалик афзалликлари билан бирга қўшиш ҳамда социал-иқтисодий ривожланишнинг комплекс вазифаларини муваффақиятлироқ ҳал этиш имконини берадиган энг рационал ташкилий форма эканлиги яққол кўрсатиб берилган. Бу бирлашмалар саноат ишлаб чиқаришинигина эмас, шу билан бирга қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ҳам концентрациялаш, ихтисослаштириш ва кооперациялашни таъминлайди. Хўжаликлараро кооперациялаш ва аграр-саноат интеграцияси негизида ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва концентрациялашнинг ўртоқ Л. И. Брежнев асослаб берган йўли — қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштириш ҳажмини тез ўстиришнинг, унинг таннархини камайтириш, меҳнат унумдорлигини кескин оширишнинг бош йўлларидан биридир.

Бошқарувни такомиллаштириш соҳасидаги бутун ишда замон омили тўла-тўкис ҳисобга олиниши лозимлиги китобда уқтириб ўтилган. Планлаштиришни яхшилаш — молиявий маблағлар ва моддий ресурслар билан бир қаторда лойиҳаларни амалга ошириш учун зарур бўлган муддатларни ҳам ҳисобга олиш, жуда тез самара берадиган техникавий ва иқтисодий жиҳатдан асосланган вариантларни танлаб олиш демакдир. Рағбатлантиришни такомиллаштириш — вақтни тежаганлик учун рағбатлантириш ва уни зое ўтказганлик учун қаттиқ чоралар кўриш демакдир. Бошқарувни ташкил этишни такомиллаштириш — ортиқча бўғинлар ва бюрократик тартиб-қоидаларни тугатиш, оператив қарорлар қабул қилиш демакдир.

Бошқарувни ташкил этишни такомиллаштириш — кампания эмас, балки мунтазам равишда қунт билан олиб бориладиган ишдир. «Марказий Комитет бошқарув структурасини, хўжалик юритишда таркиб топган методларни ўйламай-нетмай, шошма-шошарлик билан қайта қуришларга қаршидир, — дейилади китобда. — Етти марта эмас, саккиз марта ёки ҳатто ўн марта ўлчаб бир кесиш керак. Аммо биз ўлчаб олганимиздан кейин, муттасил ривожланиб бораётган халқ хўжалигини мавжуд хўжалик механизми доирасига сиғдириш иложи йўқлигини тушуниб олганимиздан кейин, бу механизмни кескин суратда такомиллаштириш лозим. Бу — Министрлар Советининг, Госпланнинг, марказий хўжалик органларининг бевосита бурчидир».

Халқ хўжалигини бошқаришни янада такомиллаштиришнинг ўртоқ Л. И. Брежнев баён этиб берган программаси аниқ ва кўп қиррали программадир. Зотан, бошқариш техникаси, формалари, методлари ва воситалари нақадар мукаммал бўлмасин, уни муваффақиятли юзага чиқариш оқибат натижада одамларга боғлиқ бўлади. Бу программани кенг меҳнаткашлар оммасининг актив иштирокисиз амалга ошириб бўлмайди. Уларнинг билими, тажрибаси ва маҳорати пировард натижада планларимизнинг тақдирини ҳал этади. Шу сабабли китобда социалистик демократияни, меҳнаткашларнинг ижтимоий активлиги ва ташаббускорлигини янада ривожлантиришга, социалистик мусобақани ҳар томонлама авж олдиришга, меҳнатга коммунистик муносабат ҳаракатига, илғор тажрибани оммалаштиришга катта эътибор берилганлиги равшан.

Хўжаликни бошқаришда раҳбар кадрлар катта роль ўйнайдилар. Янги илмий ва техникавий ечимлардан, меҳнат ва бошқарувни ташкил этишнинг илғор усулларидан актив фойдаланиш, ишлаб чиқариш резервларини ижодий излаш, ўзгариб бораётган эҳтиёж ва талабни эътибор билан ҳисобга олиш, янгилик туйғусига эга бўлиш, истиқболни кўра билиш, қарорларни партия позицияларида туриб, ишнинг кўзини билган ҳолда қабул қилиш маҳорати — ҳозирги замон совет раҳбар ходимининг зарур фазилатлари эканлиги китобда уқтириб ўтилган. Ҳозирги раҳбар ходим партиявийликни чуқур билимдонлик билан, интизомлиликни ташаббускорлик ва ишга ижодий ёндашиш билан узвий қўшиб олиб бориши лозим. Ҳар қандай участкадаги раҳбар ходим ўз қарорларининг социал-сиёсий тарбиявий жиҳатларини ҳам ҳисобга олиши, одамларга, уларнинг талаб ва эҳтиёжларига сезгир бўлиши, ишда ва турмушда намуна бўлиб хизмат қилиш керак.

Кадрларни эҳтиёт қилиш, уларга нисбатан ғамхўрлик билан муносабатда бўлиш — раҳбарлик ва бошқарув самарадорлигининг муҳим омилидир. Партиямизда худди шундай муносабат қарор топди. Ходимларни асоссиз ўзгартира бериш ва тез-тез алмаштиришга чек қўйилди. Аммо бу — кадрларни мустаҳкамлаш баҳонаси билан ўз вазифаларини уддаламаётган кишиларни раҳбарлик лавозимларида қолдириш мумкин, деган маънони билдирмаслиги китобда уқтириб ўтилган. Масъулиятсизлик кўрсатаётган, мансабнинг ўзи обрў ва ҳурматни таъминлаб беради, деб ўйлаб, эски билими билан яшаб келаётган кишиларни раҳбарлик ишида мутлақо қолдириб бўлмайди. Ўз фаолиятига танқидий баҳо бериш қобилиятидан маҳрум бўлган, оммадан ажралиб қолган, ёлғончилар ва хушомадгўйларни кўпайтирадиган, коммунистларнинг ишончидан ажралган киши ҳам партиявий раҳбар бўла олмайди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари танқид ва ўз-ўзини танқидга алоҳида эътиборни қаратди. Бу — тасодифий ҳол эмас, чунки ҳал этиладиган вазифаларнинг миқёслари ва мураккаблиги ошиб борган сайин, ҳамма ишларга танқидий ёндашиш бениҳоя муҳим аҳамият касб этади. Унинг моҳияти шундан иборатки, у

(Давоми тўртинчи бетда).

ҒАЛАБА ҚОЗОНИШ ФАНИ

(Боши 2, 3-бетларда).

ёки бу ташкилот, у ёки бу ходим фаолиятининг ҳамма соҳаларига холисона баҳо бериладиган бўлсин, мавжуд камчиликларни тугатиш мақсадида шу камчиликлар ҳар томонлама таҳлил этилсин, камчиликларга ва уларнинг айбдорларига нисбатан либералларча қарашга йўл қўйилмасин. Одамларга нисбатан ишонч ва ҳурмат топширилган иш учун юксак талабчанлик билан қўшиб олиб борилиши лозим. Бу — бутун ишимизнинг қонунидир.

Кадрларга, уларни тайёрлашга нисбатан қўйиладиган талаблар доимо кучайиб бормоқда. Шу сабабли партия ходимларининг ўз назарий савиясини оширишлари, билимларини чуқурлаштиришлари, фан ва техниканинг замонавий ютуқларини, ишлаб чиқариш ва бошқаришни ташкил этишни ўрганиб олишлари учун зарур бўлган ҳамма ишни қилмоқда. Яқинда КПСС Марказий Комитети қабул қилган «Раҳбар партия ва совет кадрларининг ғоявий-назарий савиясини ва ишчанлик малакасини ошириш системасини янада такомиллаштириш тўғрисида»ги қарор — бунинг яна бир яққол далилидир.

Ленинча иш услуби — субъективизмга ёт бўлган, жамики ижтимоий жараёнларга илмий ёндашиш руҳи билан суғорилган шу ижодий услуб — муваффақиятли партиявий раҳбарликнинг, шунингдек муваффақиятли бошқаришнинг ҳам муҳим шартидир, дейилади китобда. Бу услуб ўзига ва бошқаларга юксак талабчанликни тақозо этади, хотиржамликка йўл қўймайди, бюрократизм ва формализмнинг ҳар қандай кўринишларига қаршилик қилади.

Ленинча услуб қабул этилган қарорлар ижросини текширишни яхши йўлга қўйишни тақозо этади. Бу ўринда алоҳида шарҳларга ҳожат йўқ, дейди ўртоқ Л. И. Брежнев. Қабул этилган қарорлар бажарилиши лозимлиги ҳар бир кишига равшан. Зеро партия қарорлари — унинг коллектив хоҳиш-иродасидир, омманинг жамулжам тажрибасидир. Бироқ, баъзан шундай ҳам бўладики, назоратнинг сустлиги сабабли айрим қарорлар бажарилмайди, ёки аниқ, тўлиқ, ўз вақтида бажарилмайди. Кўпинча бирон бир қарор бажарилмай қолганлиги аниқлангандан сўнг, шу масалаларнинг ўзи юзасидан иккинчи, баъзан эса ҳатто учинчи қарор қабул қилинади. Мазмун жиҳатидан улар, аслида, ёмон қарорлар бўлмайди. Бироқ: янги қарор — қандайдир сийлов, либерализмнинг ўзига хос кўриниши эмасми? Шунинг натижасида талабчанлик камайиб кетмайдими? — деган савол беихтиёр келиб чиқади.

Қабул этилган қарорларнинг ижросини назорат қилиш ва текшириш — ташкилотчилик ишининг жуда муҳим қисмидир, деб уқтиради китоб автори. Бу ҳар бир партия, совет ва хўжалик раҳбарининг, ҳар бир партия органининг, ҳар бир бошланғич партия ташкилотининг ишидир.

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг китоби халқнинг битмас-туганмас кучларига, унинг улуғвор ижодий имкониятларига зўр ишонч руҳи билан суғорилган. Хулосалар ва тавсиялар фан ва илғор тажриба маълумотларига асосланади, жамиятнинг маънавий-сиёсий потенциалини, умумхалқ социалистик мусобақасининг қудратли кучини ҳисобга олади. Социалистик мусобақада эса меҳнаткашлар оммасининг ижодий активлиги ва ташаббускорлиги жуда тўлиқ намоён бўлади.

Ҳозир, деб таъкидланади китобда, партия экономика самарадорлигини, иш сифатини янада юксалтириш, халқ хўжалигини бошқариш системасини такомиллаштириш вазифасини ҳал этаётган бир пайтда меҳнаткашларни актив бошқарув фаолиятига янада кенг жалб этиш, уларнинг тажрибаси ва билимидан янада тўла-тўкис фойдаланиш алоҳида аҳамият касб этади.

Партиянинг социалистик демократияни янада ривожлантириш йўли омманинг ижодий ғайратини тобора тўла-тўкис сафарбар қилишга, меҳнаткашларнинг ишлаб чиқаришни бошқаришда давлат органлари орқали ҳам, шунингдек оммавий жамоат ташкилотларининг кенг тармоғи орқали ҳам иштирок этишидаги хилма-хил формаларни янада кўпроқ бойитишга ёрдам беради. Бу фаолиятда барча меҳнаткашлар нақадар кенг ва астойдил қатнашсалар, Совет давлат ва жамоат тузуми шу қадар мустаҳкам бўлади, коммунистик қурилиш планлари шу қадар муваффақиятли амалга оширилади.

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг «Ривожланган социалистик жамият экономикасини бошқариш масалалари» китобида хўжаликка раҳбарлик қилишнинг жуда бой тажрибаси ижодий таҳлил этилиб, умумлаштириб берилган, социалистик экономикани ривожлантиришда эришилган мақсадлар ва марралар яққол кўрсатилган. Шу билан бирга ҳал этилмаган проблемалар, қийинчилик ва камчиликлар баён этилган, фойдаланилмаётган имкониятлар ва резервлар кўрсатиб берилган. Ишларнинг аҳволини атрофлича анализ қилиш билан бирга ишни қатъиян яхшилашга қаратилган конкрет, реал ва амалий чоралар кўрсатилган. Жуда мураккаб ҳодисаларнинг моҳиятига чуқур йўл топиш билан бирга равшан, рационал ва самарали таклифлар ишлаб чиқилган. Ўртоқ Л. И. Брежнев докладлари ва нутқларининг программ характерда эканлигининг боиси ана шундан иборат, бу доклад ва нутқларнинг жуда катта назарий ва амалий аҳамияти ана шундан иборат.

(«ПРАВДА», 1976 йил 30 ноябрь).

Реклама ВА ЭЪЛОНЛАР

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 2/XII да Оққуш кўли, 3/XII да Травиата.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 2/XII да Жон қизлар.

●

5300000 ТОННА «ОҚ ОЛТИН» ХИРМОНИНГИЗ МУБОРАК, ҒОЛИБ ПАХТАКОРЛАР

Ўзбек Давлат филармонияси

БИЛИМЛАР УЙИДА

4, 5 декабрь соат 14.00 ва 19.00 да

«ЛИРИК ХОНАНДАЛАР ВА РАҚҚОСАЛАР ДАВРАСИ»

ҚАТНАШАДИЛАР:

Ўзбекистон ССР халқ артисти, Давлат мукофотининг лауреати

РАЪНОХОН НИЗОМОВА

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист, ҚҚАССР халқ артисти

ГУЛШОД ОТАБОЕВА

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: Олмахон ҲАЙИТОВА, Қизлархон ДЎСТМУҲАМЕДОВА

солистлар: Фахриддин УМАРОВ, Ортиқ ОТАЖОНОВ (фақат 5 декабрда), Шерали ЖЎРАЕВ, Ҳожиакбар ҲАМИДОВ, Ҳадича АЛИМАРДОНОВА, Ғуломжон ЁҚУБОВ, Ҳавасхон ИСКАНДАРОВА, Моҳичеҳра НУРМУҲАМЕДОВА, Гулчеҳра ИСМОИЛОВА, Райҳон АБДУЛЛАЕВА, Дилбар АБДУЛЛАЕВА, Шерқўзи ҒОЗИЕВ (интермедия), Абдуфаттоҳ САИДОВ (интермедия).

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ

Музика раҳбари — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Салоҳиддин ТЎХТАСИНОВ.

Программани — Ўткир СИДДИҚОВ олиб боради.

Билетлар Билимлар уйи ва Свердлов номли концерт зали кассаларида соат 14.00 дан, шанба ва якшанба кунлари соат 11.00 дан сотилади.

Коллектив бўлиб келиш учун заявкалар қабул қилинади.

●

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА ТЕЗ КУНДА

ЯНГИ СПЕКТАКЛЬ

ҲАМЗА ҲАКИМЗОДА НИЁЗИЙ асари Комил ЯШИН таҳрири остида

«ИШҚ ҚУРБОНЛАРИ» ЁКИ «ЗАҲАРЛИ ҲАЁТ»

Туркистонда қиз-куёв фожиаси.

Саҳналаштирувчи режиссёр Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Б. ИХТИЁРОВ.

Рассом — А. БАТИКОВ.

●

«УЗВТОРЧЕРМЕТ» РЕСПУБЛИКА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ОБЛАСТИДАГИ КОРХОНАЛАР, ТАШКИЛОТЛАР ВА ХЎЖАЛИКЛАРГА

Тошкент шаҳар, Сергели районида жойлашган «ВТОРЧЕРМЕТ» ТОШКЕНТ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ЦЕХИ инвентаризация ўтказилиши муносабати билан 10 ДЕКАБРГАЧА БЕКИТИЛИШИНИ

БИЛДИРАДИ

Қайта ишланадиган қора металлар қабул қилинмайди.

Уларни Тошкент шаҳар, Киров райони, Чермет кўчаси, 53-уйда жойлашган «ВТОРЧЕРМЕТ»нинг ТОШКЕНТ УЧАСТКАСИГА ва ОҲАНГАРОН ва ЯНГИЙЎЛ шаҳарларидаги ишлаб чиқариш цехларига топширинг.

БУГУН ЛАОС РЕСПУБЛИКА ДЕБ ЭЪЛОН ҚИЛИНГАН КУНГА БИР ЙИЛ ТЎЛДИ

ЛАОСДА ЕТТИ КУН

Яқинда бир гуруҳ ўзбек санъаткорлари Лаос Халқ Демократик Республикасидан қайтиб келишди. Улар Лаоснинг миллий байрами муносабати билан ташкил этилган «Совет Иттифоқи» кўргазма-ярмаркасининг очилишида қатнашдилар. Ана шу сафар ҳақида делегация раҳбари, Қорақалпоғистон АССР маданият министри А. Худойбергенов қуйидагиларни ҳикоя қилди.

Лаосликлар бизни ниҳоятда илиқ кутиб олишди. Ваттай аэропортидаёқ ўзимизни қадрдон дўстларимиз даврасидагидек ҳис қилдик.

Сафаримизнинг биринчи куни совет маданият марказининг активлари билан учрашдик. Ташрифимиз ёшлар кечасига тўғри келган экан. Совет маданият марказида 700 дан зиёд ёш улуғ Ленин тили — рус тилини катта қизиқиш билан ўрганаётганининг гувоҳи бўлдик. Талабаларга 3 совет, 5 лаос муаллими дарс берар экан. Биз уларни делегациямиз ва халқимиз номидан қизғин табрикладик. Шундан сўнг ҳамкорликда концерт бошланди. Бирин-кетин халқлар дўстлиги, Лаоснинг революцион халқ партияси ҳақида қўшиқлар ижро этилди. «Катюша», «Ўша йигит учун» каби рус қўшиқлари янгради. Делегациямиз аъзоси хонанда Юнус Тўраев «Москва оқшомлари»ни айта бошлаганида унга бутун зал — лаос ёшлари ва санъаткорларимиз жўр бўлдилар. Кеча ўз-ўзидан Лаос — Совет дўстлиги тантанасига айланиб кетди. Концерт сўнггида ўзаро совғалар алмашилди. Лаос ёшлари группамизни кетишга қўймай, узоқ олқишлаб турдилар.

Эртаси куни делегациямизни Лаос информация, пропаганда ва маданият министри, таниқли шоир ва композитор Сисонай Сисан қабул қилди. Қабулда Совет Иттифоқининг Лаос Халқ Демократик Республикасидаги элчиси ўртоқ В. П. Вдовин ва элчихонанинг бошқа ходимлари иштирок этдилар. Биз делегациямизни илиқ кутиб олганликлари ва катта иззат-ҳурмат кўрсатганликлари учун ўртоқ С. Сисанга ўз миннатдорчилигимизни изҳор этдик. Лаос—Совет дўстлиги, маданиятларимиз, санъатларимиз ҳақида қизғин суҳбат бўлди. Министр Тошкентга қилган сафарини эслаб, республикамиз партия-ҳукумати раҳбарлари билан бўлган учрашувини тўлқинланиб гапириб берди. У Ўзбекистонга яна бориш нияти борлигини ҳам билдирди. Министр ва элчимиз бизнинг ташрифимиз арафасида мамлакатимиз билан бўладиган келгуси маданий алоқалар ҳақида фикрлашиб олган экан.

«Одеон-Раме» кинотеатрида бўлган концертимиз зўр муваффақият билан ўтди. Биз билан бирга Лаос санъаткорлари ҳам ўз маҳоратларини намойиш қилдилар. СССР элчихонасида бўлган концерт эса қизиқарли ва ўзига хослиги билан ҳар биримизнинг хотирамизда узоқ сақланиб қолади. Артистларимиз совет санъатининг кўрку жозибасини, миллий маданиятимиз равнақини ўзларининг жарангдор қўшиқ, дилрабо куй ва сержило рақслари орқали кўрсатишга ҳаракат қилдилар.

Кўргазма-ярмарка 30 октябрда «Тат Луанте» майдонида очилди. Турли мамлакатлар раҳбарлари бизнинг павильонимизга кириб келиши биланоқ группамиз уларни куй, қўшиқ ва рақслар билан кутиб олди. Байрам ташкилотчилари бундай бўлишини кутмаган эдилар. Меҳмонлар олижаноб ташкилотчилик учун элчимизга миннатдорчилик билдирдилар.

2 ноябрь куни биз Совет павильонининг бош дирекцияси билан ҳамкорликда Ўзбекистон кунини ўтказдик. Минглаб лаосликлар йиғилди. Биз уларга Ўзбекистон ҳақида ҳикоя қилиб бердик. Лаос президентининг қизи Нато Суфанувонг таржимонлик қилди. Бизнинг ҳар бир ахборотимиз гулдурос қарсаклар билан кутиб олинди. Лекциямиз тугагач, павильонга ташриф буюрганлар Совет Иттифоқида тайёрланган ҳар хил саноат товарлари ва автомашиналарнинг фотографияларни қизиқиб томоша қилдилар. Павильоннинг ярмида Ўзбекистон ютуқлари намойиш этилди. Ўзбек халқ ижоди асарлари, болаларимизнинг ҳар хил расмлари чет эллик санъат мухлисларида катта қизиқиш уйғотди. Биз Ўзбекистон студияларида яратилган «Жонажон ўлкамнинг қўшиқ ва рақслари», «Солдат фронтдан қайтди» каби ҳужжатли, шунингдек мультфильмлар кўрсатдик.

Сафаримиз, концертларимиз, учрашувларимиз ҳақида Лаос Халқ Демократик Республикасининг бош газетаси «Сиенг пасосон» мунтазам материаллар, суратлар эълон қилиб турди. Бу мақолаларда илғор совет санъати шаънига илиқ сўзлар айтилди. Делегациямизнинг сафари маданий ҳамкорликда ёрқин из қолдиражаги таъкидланди.

Лаосда бўлганимизда хорижий дўстларимизнинг партия, ҳукуматимизга, Ватанимизга, совет халқига, санъатимизга бўлган ҳурмат-эътиборларини, муҳаббатларини ўз кўзимиз билан кўрдик, қалбдан чуқур ҳис этдик. Лаосликлар Совет Иттифоқи билан боғланган дўстликни чуқур ҳурмат қилар эканлар. Бизда, айниқса, Лаос ёшларининг рус тилига, совет халқлари маданиятига бўлган қизиқишлари катта таассурот қолдирди. Делегациямиз сафари давомида тўққизта расмий концерт берган экан, ҳаммасида Лаос маданиятининг арбоблари иштирок этди. Санъаткорларимиз Лаос миллий санъати билан ҳам атрофлича танишишга муяссар бўлдилар. Улар дўстларимизга совет қўшиқ ва рақсларидан ўргатдилар, айни вақтда уларнинг санъатидан намуналар ўзлаштиришга ҳаракат қилдилар.

Лаосга қилган сафаримиз совет ва лаос халқлари ўртасидаги дўстликни, маданий ҳамкорликни мустаҳкамлайди, деб астойдил ишонамиз.

Суратларда: ўнгда — лаослик студентлар, чапда — Вьентьяндаги Совет маданияти маркази.

ТАСС фотолари.

ФАКТ ВА ШАРҲ

ТОШКЕНТДА ХАЛҚАРО ФУТБОЛ

1977 йилнинг февраль — март ойларида республикамиз пойтахтида халқаро футбол турнири ўтказилади. Ўсмирлар командаларининг ана шу анъанавий мусобақаси Тошкентда ўтиши муносабати билан «Совет Ўзбекистони» мухбири Ҳ. Носиров республика Министрлар Совети ҳузуридаги физкультура ва спорт комитети раисининг ўринбосари Т. ХОЛДОРОВ билан учрашиб, ундан янгиликни шарҳлаб беришни сўради.

— Ўсмирлар терма командалари ўртасида ўтказилаётган халқаро турнир мусобақалари катта футболга чоғланган қобилиятли ўйинчиларни саралашда муҳим роль ўйнамоқда, — дейди Т. Холдоров. — Ҳозирги кунда мухлислари доираси кенгайиб, эътиборга лойиқ бўлиб турган футболчилардан Монреаль олимпиадаси совриндори пахтакорчи В. Фёдоров, дарвозани нишонга олиш устаси киевлик динамочи О. Блохин, «Арарат» командаси аъзоси Н. Петросян ва бошқа бир қанча маҳоратли футболчиларнинг дастлабки қадамлари ана шундай халқаро турнирда тўп суришдан бошланганлиги фикримизнинг далили.

Сирасини айтганда, анъанавий турнир мусобақалари учинчи марта «оқ олтин» ўлкаси пойтахтида ўтказишга қарор қилинганидан беҳад мамнунмиз. Мамлакатимизда футбол мавсуми бошланиши арафасида ўтказиладиган ва кўпчиликка манзур бўлаётган халқаро турнир ўйинларини ташкилий ва тадбирий жиҳатдан ибратли бўлишига эришиш учун ҳозирданоқ пухта тайёргарлик кўриш режаларини тузмоқдамиз. Жумладан, Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитетининг секретари В. В. Барабаш раислигида бир неча кишилик ташкилий комитет тузилди. Келаси йилнинг 26 февраль — 6 март кунлари орасида ўтказиладиган халқаро футбол баҳсларида саккиз команда — СССР, ГДР, Польша, Венгрия, ЧССР, ГФР, Финляндия ҳамда Ўзбекистон ССР терма командалари иштирок этади.

1974 йили Тошкентда ўтказилган халқаро футболда иштирок этган ва кумуш медали совриндори бўлган республикамиз ўсмирлари бу сафар ҳам фахрли ўринларни эгаллаш учун тараддудни катта қилдилар. Ўзбекистонлик ўсмирлар олдин ёпиқ майдонларда, кейин очиқ ҳавода машқларга зўр беришади. Турнир мусобақаларини Тошкентдаги стадионлар ва пойтахт областининг колхоз-совхоз стадионларида ўтказиш мўлжалланяпти.

Халқаро футбол баҳслари кунлари ўзига хос байрамга айланади. Пойтахтимиз кўчалари, майдонлари ва стадионлари мазкур мусобақа билан боғлиқ турли плакатлар, панно ва байроқлар билан безатилади. Мусобақа иштирокчилари учун эсдалик нишонлари ва совғалар ҳозирланади. Ўйлаймизки, ўсмирлар ўртасида ўтказиладиган навбатдаги халқаро турнир мусобақалари мароқли ва мазмунли бўлади. Ўн кун давом этадиган ғолиблик кураши ёшлар учун ўзига хос маҳорат мактаби бўлиб қолади.

Санъатимиз намояндалари

ДОРБОЗ

Қиличнинг дамидай арқон устида
Киприкдаги ёшдай турибди дорбоз.

Дор устида пилдираб чопаётган дорбозлар санъатидан лол қолиб, ҳайратдан ёқа ушлаганимизда беихтиёр ана шу сатрлар ёдимизга тушади. Зеро, дорбознинг ҳолатини шоир жуда топиб ифодалаган. Томошабин учун дорбознинг ҳаракатлари жуда оддий, осон туюлади. Аслида эса бу санъат ниҳоятда мураккаб ва қалтисдир. Дорбозлик кишидан ўта абжирликни, ҳушёрликни, дадилликни, энг муҳими — довюракликни талаб этади.

Бугунги кунда олтмиш ёшга тўлган Ўзбекистон ССР халқ артисти Обиджон Тошканбоевнинг чиқишларини кузатганимизда, у билан дорбозлик санъати ҳақида суҳбатлашганимизда юқоридаги фикрларга тўла ишонч ҳосил қилганмиз. О. Тошканбоевнинг юбилей таклифномасида туғилган кунига 60, ижодий фаолиятига 50 йил тўлди дейилган. Эътибор беринг-а, ижодини ўн ёшида бошлаган.

Обиджон ака машҳур дорбозлар оиласида туғилди, камол топди. Андижонлик Эгамберди дорбоз ўтган асрда ўзининг ажойиб ижролари билан кўпминг сонли томошабинлар олқишига сазовор бўлган эди. У киши 1866 йилда Тошкентда ўз санъатини намойиш қилиб юрган чоғлари Андижондан шундай хушхабар келади: «Сиз ўғил кўрдингиз!» Эгамберди дорбоз «Тошкентда муваффақият қозониб, одамлар муҳаббатига сазовор бўлиб турганимда толе менга ўғил берган бўлса, исмини Тошканбой қўйдим» дейди. Ана шу ўғил биз билган машҳур дорбоз Тошканбой Эгамбердиев эди. У дор ўйинларининг ажойиб устаси бўлиб, аввал ўзининг труппасига, кейинчалик Тошкент Давлат циркининг дорбозлар группасига раҳбарлик қилди. Т. Эгамбердиев дорлар тортиб, унинг устида ҳар хил акробатик номерлар бажарарди. Бу билан бизда мавжуд бўлган дор ўйинларининг репертуарини ҳам, шаклини ҳам бойитди. Шу боис у РСФСР ва Ўзбекистон ССР халқ артисти деган юксак унвонларга сазовор бўлган эди.

Тошканбой ота уч ўғил кўрди: Қодиржон, Шокиржон, Обиджон. Уларнинг ҳаммаси ота-боболари изидан борди. Дорбозлик санъатини пухта эгалладилар. Обиджон ака Тошканбой отанинг кенжа ўғли. У ота-боболари анъанасини изчиллик билан давом эттириш, шу билан бирга ўз репертуарини замонавий ижролар билан бойитиш ишига ҳар доим алоҳида аҳамият берди. Сим дор устида турли акробатик ва ҳазил номерлар ижро этиб, томошабинлар олқишига, меҳри-муҳаббатига сазовор бўлиб келмоқда. У қаерга, қайси мамлакатга бормасин, ўзбек дорбозлик санъатини, Тошканбоевлар сулоласининг довруғи ва маҳоратини кўз-кўз қилади. Эндиликда устоз санъаткор ёнида ўғиллари Олим, Жума, Алишер ва қизлари Доно, Мамлакатлар бор. Бу қобилиятли ёшлар дорбозлик санъатини пухта эгаллаганлар. Олти кишининг «куч қават» бўлиб дор устидан юришини ҳаяжонсиз кўриб бўлмайди. Томошабин нафас олишга ҳам қўрқади. Шу даражада қаттиқ ҳаяжон билан кузатади дорбозлар маҳоратини. Булар, шубҳасиз, меҳрибон, ғамхўр, айни вақтда ўта талабчан Обиджон Тошканбоевнинг ўгитлари, маслаҳат ва кўрсатмалари туфайлидир.

Ўзбек дорбозларининг маҳоратига мамлакатимизнинг аксарият шаҳарларида, шунингдек, Чехословакия, Венгрия, Польша, Перу, Колумбия, Эквадор, Мексика, Бразилия, Португалия, Испания сингари қатор хорижий юртларда ҳам томошабинлар таҳсинлар айтишган. Зеро, Обиджон ака Тошкент Давлат циркининг бадиий раҳбари сифатида жуда катта ишларни бажармоқда. Кўплаб ёш санъаткорларга устозлик қилаётир. Унинг Маҳмуд Юсупов, Лида Христенко каби шогирдлари республикага, қолаверса, Иттифоқимизга маълум. Уларнинг устоз тажрибаларидан баҳраманд бўлган ижодлари оригиналлиги ва жозибаси билан мухлислар эътиборини тортмоқда.

Биз Обиджон ака билан учрашганимизда унга кўплаб газетхонларни, қолаверса, санъат ихлосмандларини ўйлатиб келаётган саволни бердик.

— Дорбозликнинг сири оддий: уни фақат ва фақат ботирликдан, довюракликдан қидирмоқ керак, — дейди у. — Агар ҳар қандай ишқибоз мунтазам машқ қилса, машқ бажараётганда қўрқувни хаёлига келтирмай, ён-берига, оёғи тагига қарамай, фақат олға юра билса, шак-шубҳасиз, дорни ҳар «ўйин»га сола олади.

Обиджон Тошканбоев ҳамон изланишда, республика дорбозлик санъатининг келажагини тарбиялаб вояга етказишда жонкуярлик кўрсатмоқда. У яқин вақтларда ўзи бадиий раҳбар бўлган цирк ҳузурида ижодий ташкилотлар кўмагида цирк студияси ташкил этмоқчи. Ҳа, нодир санъатимиз келгусида тағин ҳам равнақ топади. Чунки унга машҳур дорбозлар сулоласининг учинчи авлоди бошида турган Обиджон Тошканбоев мураббийлик қилади.

М. ҲАЗРАТҚУЛОВ,
А. ТИБЕЕВА.

ҚУЛАЙ МОСЛАМА

Илгари денгизчи-спортчилар қўлда ясалган мосламадан фойдаланишарди. Энди Челябинск асбобсозлик заводида махсус акнопланлар ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Бу қулай мослама бўлиб, чуқурлик ўлчагич, компас, секундомерлар билан жиҳозланган. Акноплан сув ости спорти билан шуғулланувчиларга қулайлик яратади. Акнопланлардан бир партияси Ўзбекистон ДОСААФ ҳаваскор денгизчилари клубига ҳам юборилди.

Н. КРОХИН.

АХБОРОТ

Аэрофлотнинг Москвадан Ленинградга қатнайдиган самолёти шу йил 28 ноябрь куни Шереметьево аэропорти районида ҳалокатга учради. Махсус комиссия ҳалокат сабабларини текширмоқда.

Совет ҳукумати ҳалок бўлганларнинг қариндош-уруғлари ва яқин кишиларига таъзия изҳор этади.

А. Ф. ГРОМОТОВИЧ

1917 йилдан КПСС аъзоси, гражданлар ва Улуғ Ватан урушларининг қатнашчиси, республика аҳамиятига молик пенсионер Александр Феофилович Громотович узоқ давом этган оғир касалликдан кейин 76 ёшида вафот этди.

Александр Феофилович Самара труба заводи слесарининг шогирдидан Совет Армияси полковниги даражасигача бўлган шонли ҳаёт йўлини босиб ўтди.

1917 йил ноябрдан бошлаб 17 ёшли А. Ф. Громотович Самара жанговар коммунистик отрядининг қизил гвардиячи жангчиси сифатида революция ғалабаларини ҳимоя қилди. 1919 йилдан 1923 йилгача Александр Феофилович Туркистонда Совет ҳокимиятини мустаҳкамлаш учун курашда фаол қатнашди, биринчи чақириқ меҳнаткашлар депутатлари шаҳар Советининг депутати қилиб сайланди, масъул командирлик лавозимларида хизмат қилди.

Улуғ Ватан уруши йилларида А. Ф. Громотович Жанубий Ғарбий фронтда дивизия артиллериясига қўмондонлик қилди.

Гражданлар ва Улуғ Ватан урушлари ветеранлар советининг аъзоси сифатида А. Ф. Громотович фаол ижтимоий-сиёсий иш олиб борди, Ўзбекистон мактабларининг ўқувчилари, меҳнаткашлар ўртасида тез-тез суҳбатлар билан чиқиб турди.

Ватан олдидаги катта хизматлари учун А. Ф. Громотович Ленин, Қизил Байроқ, «Қизил Юлдуз» орденлари, кўпгина медаллар, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан тақдирланди.

Партия ва халқнинг содиқ фарзанди, моҳир ташкилотчи, чин дўст ва асл инсон тўғрисидаги ёрқин хотира уни билган барча кишилар қалбида ҳамиша сақланади.

БИР ГРУППА УРТОҚЛАРИ.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ДЕЛЕГАЦИЯСИ КУБАДА

ГАВАНА, 1 декабрь. (ТАСС). КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси, КПСС Ленинград область комитетининг биринчи секретари Г. В. Романов бошчилигидаги СССР Олий Совети делегацияси халқ ҳокимияти миллий ассамблеясининг биринчи сессиясида қатнашиш учун Гаванага келди.

Пойтахтдаги «Хосе Марти» аэропортида Совет делегациясини Куба Компартияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг ва Марказий Комитет секретариатининг аъзолари Блас Рока ва Хосе Рамон Мачадо Вентура, бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

Кутиб олувчилар орасида Кубада меҳмон бўлиб турган Қуролли Кучлар Бош штабининг бошлиғи — СССР мудофаа министрининг биринчи ўринбосари армия генерали В. Г. Куликов бошчилигида Куба Республикаси революцион қуролли кучларининг 20 йиллиги байрамига келган Совет ҳарбий делегациясининг аъзолари, шунингдек СССРнинг Куба Республикасидаги элчиси Н. П. Толубеев бор эди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитети коллективи республика радиоси бош пропаганда редакциясининг редактори Ҳ. Абдувалиевга онаси

Қумринисо ТОШМАТОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитети коллективи республика радиоси музика эшиттиришлари бош редакциясининг катта редактори М. Қориевга опаси

Мунаввара ДЎСТҚОРИЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент область Калинин районидаги хўжалик буюмлари фабрикасининг маъмурияти партия, комсомол ва касаба союз ташкилотлари шу фабрика директори

Содиқжон АКРАМОВнинг

бевақт вафот этганлигини билдириб, марҳумнинг оиласига чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Редактор **М. ҚОРИЕВ.**

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Эрталабки гимнастика. 10.30 — **Революция билан туғилган** (бадиий фильм, 8-серия). 12.05 — **«Бизнинг биография. 1920 йил».** 15.30 — Ҳужжатли фильм. 15.55 — Табиат билан танишамиз. 16.25 — А. Чаковский ижоди. 17.10 — Шахмат мактаби. 17.40 — Усть-Илим қурилмоқда. 18.10 — Концерт. 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Расмларда қуёш акси бор. 19.30 — Миллионлар ленинча университети. 20.00 — Концерт. 21.00 — Солдат мемуарлари (4-фильм). 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — Концерт. 23.15 — **Фигурали учиш бўйича халқаро мусобақалар.**

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

11.30 — Болалар учун кинофильмлар. 12.20 — «Малишок». 12.45 — **Олтин зағизғон** (телеспектакль). 18.30 — Мен — ёш космонавтман. 18.45 — Буюк ва қудратли тил. 19.05 — «Мусобақа туфайли туғилган». Тошкент — Олмаота. 19.30 — **«Ахборот».** 19.45 — Қишлоқ хўжалиги билимлари телевизион халқ университети. 20.05 — Лирик концерт. 21.00 — **«Ахборот».** 21.20 — Ғазал оқшоми. 22.00 — **«Вақт».** (Москва). 22.30 — Кино ҳақида суҳбатлашамиз.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН

ПРОГРАММА

19.00 — **Баскетбол:** ТошДУ — СКА (Ленинград). 20.30 — Тошкент янгиликлари. 20.45 — Немис тили. 21.15 — Реклама ва эълонлар. 21.25 — Физика.

Радио

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — «Ялла» вокал-чолғу ансамбли ижро этади. 9.30 — Х. Жўраев ва М. Бойбоев куйлайди. 11.15 — «Нашрга тайёрланмоқда». 11.30 — **«Кекса созанда».** Радиоинсценировка. 12.10 — **«Ўзбекистон ишчиси».** 13.30 — Опереттлардан саҳифалар. 15.10 — Олис масофаларда ва мураккаб шароитларда хизмат қилаётган гидрометеостанциялар ходимлари учун эшиттириш. 16.10 — **Ўзбекистоннинг музикали панорамаси.** 19.00 — **Халқ контроли — ҳаракатда.** 19.20 — **«Ёшлик»** радиостанциясининг программаси. 20.25 — Татар куйлари. 21.00 — Музикали драмалардан парчалар. 22.00 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 22.30 — **Социалистик ҳамдўстлик мамлакатларида.** 22.40 — «Замондошларимиз». И. Абдураҳмонов. «Ташвиш» очерк. 23.15 — Мақом кечаси.

Об-ҳаво

Бугун Фарғона водийси ва республикамизнинг тоғли районларида ҳаво ўзгариб турсада, айтарлик ёғингарчилик бўлмайди деб кутилмоқда. Қолган жойларда ҳам кун ёғин-сочинсиз ўтади. Эрталаб баъзи жойларга туман тушади. Шимоли-шарқдан беқарор шамол эсиб туради, унинг тезлиги секундига 5-7 метрга етиши мумкин. Температура 2 даража совуқ билан 3 даража иссиқ атрофида бўлади.

Тошкентда ҳаво вақти-вақти билан булутли бўлади. Ёғингарчилик бўлмайди. Секундига 2-5 метр тезликда беқарор шамол эсиб туради. Кечаси 4-6 даража совуқ, кундузи 1-3 даража иссиқ бўлади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ — Орган ЦК Компартии Узбекистана Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000, ГСП, Тошкент, ЛЕНИН проспекти; № 41 ∗ ТЕЛЕФОНЛАР Коммутатор — 330249 дан 330258 гача Эълонлар — 338142

Р. 14860. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64583. В. — 281.